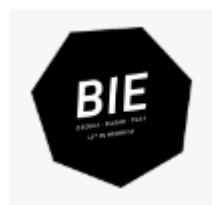

tamboompje

Digitaal

49ste jaargang, nr. 1 - januari 2021

Wij genieten de steun van:

Familiekunde Vlaanderen vzw - stad Kortrijk - stad Roeselare - TERF/BIE

ACTIVITEITEN FAMILIEKUNDE VLAANDEREN REGIO MANDEL – LEIE

<http://fv-mandelleie.familiekunde-vlaanderen.be>

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/253211331521749/?fref=ts>

Bij een nieuw jaar 2021...

Beste lezers, leden van Familiekunde Vlaanderen,

Het bizarre jaar 2020 is er eentje om vlug te vergeten. Maar dat is natuurlijk niets nieuws. Het was een jaar zonder veel activiteiten. Onze ondervoorzitter was in Oekene actief om een lessenreeks 'oud schrift' te verzorgen. Er was op 16 februari (i.s.m. het Roeselaarse geschiedkundig genootschap KGOGRO en de Gidsenkring) onze jaarlijkse aperitiefbabbel. Tot halfweg maart konden de zoekers ook terecht in ons documentatiecentrum, daarna ging het voor vele weken op slot. De zomerperiode zorgde voor wat geïnteresseerden maar alles diende op afspraak te gebeuren met de nodige voorzorgsmaatregelen tot het halfweg oktober weer 'einde verhaal' was. Een voorziene infosessie voor nieuwe leden moest ook worden afgeblazen. Ook de lezingen in Kortrijk konden maar in beperkte mate plaats vinden.

Onze afdeling pikte in op de mogelijkheden van het internet en Johan Roelstraete liet door onze webbeheerder Geert Decoene op onze website een aantal PowerPoint presentaties plaatsen, zo kon de zoeker toch nog wat informatie garen. Deed je dit nog niet en heb je interesse, neem die zeker even door: <http://fv-mandelleie.familiekunde-vlaanderen.be/fvmedia.html?fbclid=IwAR1a-98xKCtXuoVHPIo2qNMsxMHcrbGv136bbGZMBPNznauzKPt4mjSY06s>.

Zelf kreeg ik einde januari Brecht Devoldere van Radio1 over de vloer. Voor het radioprogramma 'De wereld van Sofie' werd een aflevering (zo'n 10 minuten durend) ingeblikt over genealogie, je kan die ook nog herbeluisteren: <https://radio1.be/luister/select/de-wereld-van-sofie/wilfrieds-passie-zijn-stamboom>. Brecht bleek de broer te zijn van Maarten Devoldere, naam- en voornaamgenoot dus van mijn zoon. Zijn broer Maarten Devoldere is singer-songerwriter en is actief bij de groep Balthazar. Uit ons gesprek bleek dat hun voorouders uit onze streek afkomstig zijn. Opzoeken naar hun voorouders brengen me naar Hulste, buurgemeente van Ingelmunster waar mijn rechtstreekse voorvaders woonden. Aan de hand van websites - zoals Familysearch, search.arch.be en vrijwilligersrab.be - werd getoond hoe men online opzoeken kan doen. Niet eenvoudig om én geconcentreerd aan de laptop de opzoeken te tonen én tegelijkertijd commentaar te geven in de micro...

We hopen alvast dat 2021 een beter jaar wordt, al zullen we nog een tijd geduld moeten oefenen. Alvast beste wensen voor het nieuwe jaar.

Wilfried Devoldere

Voorzitter: Wilfried Devoldere,
Leeuwerikstraat 5, 8800 Roeselare.
E-post: wilfried.devoldere@skynet.be
Secretaris-penningmeester: Brigitte
Willaert, Mandellaan 415, 8800 Roeselare
E-post: mbritte.willaert@telenet.be
Contactpersoon Kortrijk: (ondervoorz.)
Johan Roelstraete, Kransvijver 41, 8501
Heule (tel. 056 32 42 34)
E-post: johan.roelstraete@telenet.be

Documentatiecentrum: Sint-Eloois-
Winkelsestraat 5, 8800 Oekene-Roeselare.

Openingstijden:

(anders in juli en augustus)

- 1ste zondag v.d. maand van 9 tot 12 uur;
- 2de zaterdag van de maand: 13.30 u tot 17 uur;
- 2de dinsdag v.d. maand van 13.30 tot 17 uur;
- 3de maandag v.d. maand van 17.30 u tot 21 uur.

Momenteel hebben we nog geen permanentie vastgelegd, we wachten af. Volg dus het recente nieuws op onze website en eventueel via een speciale nieuwsbrief.

ONDERSTAANDE MAATREGELEN EN REGLEMENT BLIJVEN GELDEN INDIEN WE OPNIEUW DE DEUREN KUNNEN OPENEN, DIT ZO LANG ALS NODIG:

- Het aantal bezoekers wordt beperkt tot 4.
- Mondmasker verplicht – wie het zijne vergat is verplicht er te plaatse een aan te kopen.
- Ten laatste 2 dagen vooraf uw bezoek aanvragen bij de voorzitter die daags voordien de zaalverantwoordelijke de lijst van de vier namen bezorgt. Aanvraag via mail naar wilfried.devoldere@skynet.be.
- Bij aankomst gebruikt de bezoeker de ontsmettingsgel.
- Iedereen houdt afstand.
- De zaalverantwoordelijke neemt eventuele fotokopieën.
- Hij haalt ook het materiaal zelf uit voor de bezoeker, De geconsulteerde documenten kunnen die dag niet meer geraadpleegd worden door een andere bezoeker.
- De bidprentjes mogen enkel geconsulteerd worden met handschoenen.
- Er zijn slechts 2 laptops beschikbaar (op afstand). Het klavier wordt telkens bedekt met plasticfolie.
- Er kan geen drank aangekocht worden.
- Gebruik van de toiletten: in ieder toilet staat ontsmettingspray om na gebruik het toilet te reinigen (wil de zaalverantwoordelijke verwittigen). Om de handen af te drogen na wasbeurt is er keukenrol aanwezig. Er wordt de gebruiker attent op gemaakt via een geafficheerd bericht om het toilet te ontsmetten.
- Doordat er voldoende tijd is tussen twee momenten waarop het centrum geopend is, dienen de gebruikte documenten niet ‘in quarantaine’ geplaatst (eventueel met een paar uitzonderingen)

RUBRIEK VRAAG (en antwoord):

VRAAG BERNARD BRUGGEMAN KUURNE (Bern.bruggeman@skynet.be)

Voor mijn KW-staat zoek nog de overlijdensdatum en -plaats van: 1/ Missinne Jules (Julianus) geboren te Ardoeie op 12/01/1895 , zoon van Alberic en Romanie Callewaert, gehuwd met Gabrielle Jonckheere. 2/ Vyvey Marie-Louise geboren te Roncq op 25/07/1861, dochter van Anne Therese Vyvey , getrouwd met Vital Staelens (vermoedelijk Wervik). 3/ Vanhee Amelie Rosalie, geboren te Geluwe op 9/04/1827, dochter van Ignatius en Sophia Claeys, gehuwd met Paret Jean Francois. Alle tips zijn welkom.

Onze jaarlijkse aperitiefbabbel
‘proper en puur!’
Een vrolijke geschiedenis van onze persoonlijke hygiëne’

Zondag 28 februari 2021
om 10 uur stipt in de
polyvalente Zaal OCAR,
Kerkplein 29 in Rumbeke

Deelnameprijs bedraagt 8 euro - twee aperitieven inbegrepen. Je kunt ter plaatse je keuze maken.

Je dient je in te schrijven vóór 21 februari inschrijven bij onze secretaris Brigitte Willaert op tel. **051 20 28 83** of via e-mail: mbritte.willaert@telenet.be.

Dit is een samenwerking tussen de drie Roeselaarse erfgoedverenigingen: Familiekunde Vlaanderen regio Mandel-Leie, gesteund door het Koninklijk Geschiedkundig Genootschap ‘K.G.O.G.R.O’ en de Roeselaarse Gidsenkring.

Ilse Landuyt studeerde Romaanse Filologie en Politieke en Sociale Geschiedenis van de Westerse Wereld. Met veel beeldmateriaal en anekdotes vertelt ze over Geschiedenis,

In deze 'luchtige' lezing tracteert ze ons op een vrolijke geschiedenis van de persoonlijke hygiëne. Een verhaal van properheid, van bij de Grieken tot nu. Met hilarische, maar ook tragische details over wat er in de badkamer soms mis kan lopen.

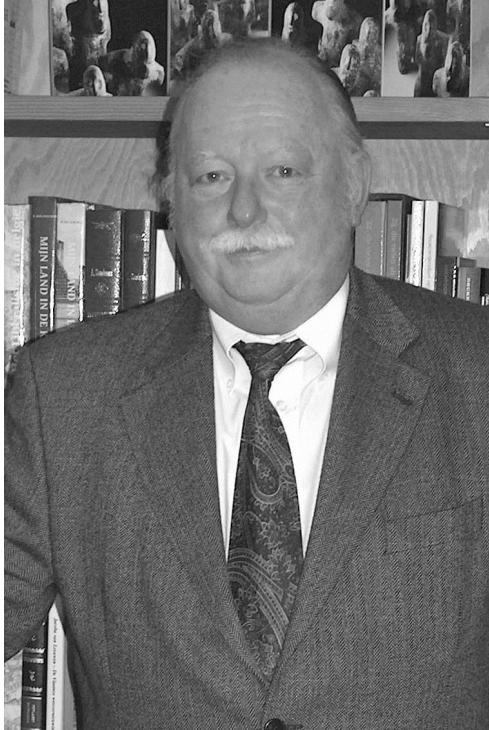
Waarom wasten de Grieken zich niet aan de lavabo? Waarom had Henry VIII veel te lange mouwen? Kent u dat van die liefdesbrief van Napoleon aan zijn Joséphine? Hoe proper was Brigitte Bardot? En u?

Met veel beeldmateriaal en anekdotes vertelt ze over geschiedenis, zoals u het op school nooit hoorde. Welkom! Ook aan jullie nieuwsgierige familie en vrienden.

Indien de aperitiefbabbel niet kan doorgaan zoals gepland (omwille van Corona), wordt wie ingeschreven was verwittigd.

ONZE BIBLIOTHEEK GROEIT *Met dank aan de familie Seynaeve*

Wilfried Devoldere

In december 2018 overleed onze ondervoorzitter Edgard Seynaeve die ook enkele jaren één van mijn voorgangers was als algemeen voorzitter van Familiekunde Vlaanderen. Tijdens het najaar 2020 mocht onze afdeling een aantal van zijn boeken in ontvangst nemen. Zijn echtgenote Monika en dochter Pascale vonden dat de vele genealogische en heraldische werken een plaats verdienden in onze bibliotheek in het Oekense documentatiecentrum. In de toekomst volgen er nog een aantal. Halfweg december had onze bibliothecaris Rudy Popelier reeds niet minder dan 114 boeken in het systeem ingebracht en geklasseerd. Bijna de helft hiervan waren heraldische werken: 53 stuks, zowel Nederlands-, Frans- en Duitstalige. En zelfs eentje in het Spaans. We danken dan ook van harte de familie Seynaeve-Bock voor hun mooie gift aan onze afdeling.

Benieuwd, kijk dan eens op de catalogus van de bibliotheek van Familiekunde Vlaanderen. Je kunt zoeken in de diverse documentatiecentra. De koppeling <http://bib.familiekunde-vlaanderen.be/>. Gebruik bijvoorbeeld de zoekterm 'heraldiek' en kies rechts FV Mandel-Leie, zo krijg je alleen te zien wat in Oekene aanwezig is.

Nieuws van de werkgroep Bidprentjes

Wim Debu

Onze werkgroep bidprentjes is goed uit zijn startblokken geschoten. Terwijl de ene bezig is met het in elkaar passen van de verschillende collecties, is de andere bezig met scannen en is nog een andere bezig om de gegevens van het zantje in een doorzoekbaar bestand te gieten (indexeren). Vele handen maken zwaar werk licht.

Roger, Els en Connie reageerden enthousiast op onze eerdere oproep voor nieuwe medewerkers. Nu telewerk 'in' is, werken zij en de meeste andere leden van de werkgroep vooral van thuis uit, en ... op eigen tempo. Vrienden van ons bestuurslid Hendrik Kins, allen lid van KBC-Senioren, steken een handje toe bij de controle van de indexatie.

Ondertussen werden zo'n 55.000 bidprentjes gescand en werden er al ruim 42.000 exemplaren geïndexeerd. Maar we kunnen nog steeds hulpvaardige handen gebruiken. Heb je zin om de *geur* van oude bidprentjes te ruiken, een *zicht* te krijgen op hun leven of te *proeven*

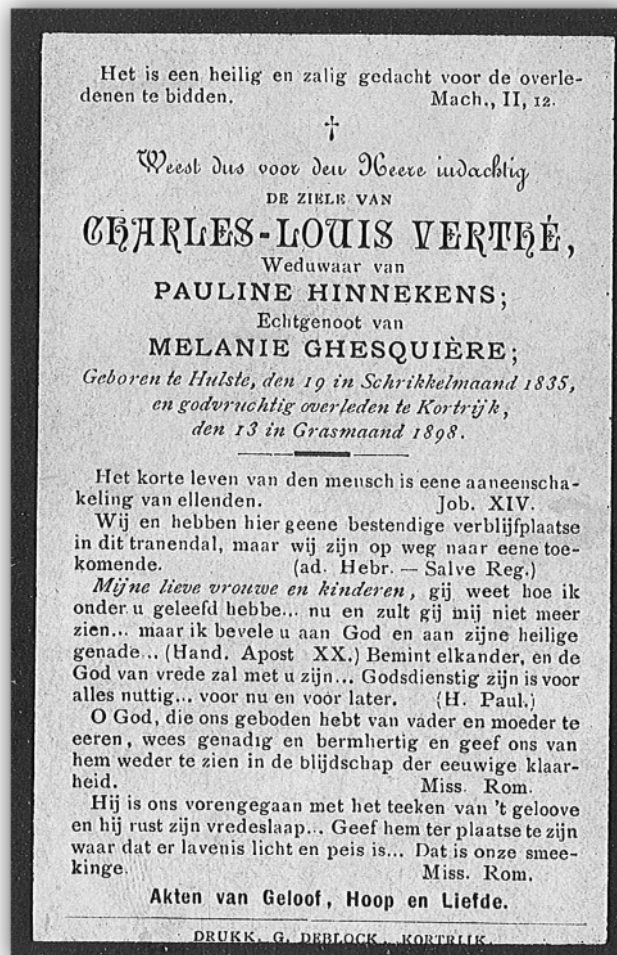
van wat geschiedenis, ... aarzel dan niet om ons te vervoegen. Neem hiervoor contact op met één van de bestuursleden.

Het enige wat je nodig hebt is een PC/laptop, bij voorkeur met internetaansluiting. Wij bezorgen je een aantal gescande bidprentjes en het programma waarmee je de bidprentjes kan indexeren, desnoods coronaproof via WeTransfer. Recentelijk werd een nieuwe versie van het indexeringsprogramma onder de medewerkers verdeeld waardoor de gegevens van een bidprentje nog sneller en gebruiksvriendelijker kunnen worden ingevoerd.

Een bidprentje zonder datum is als een café zonder bier.

Een bidprentje vermeldt meestal twee van de belangrijkste gebeurtenissen in het leven van een mens, nl. zijn geboorte en het onvermijdelijke sterven. Veelal vertelt het ons ook iets over een andere belangrijke gebeurtenis, nl. het huwelijk of de burgerlijke staat. Was hij/zij gehuwd, ongehuwd, weduw(e)(naar). Die levensmomenten worden vastgelegd met een tijdstip of datum maar de manier waarop dit tijdstip in documenten weergegeven wordt, is niet altijd even duidelijk.

Zoals blijkt op onderstaand zantje, werd **Charles Louis Verthé** geboren in de Schrikkelmaand en stierf hij in de Grasmaand.

Onze huidige maandnamen (*januari, februari, etc.*) zijn allemaal van Latijnse oorsprong. Ze zijn vanaf de zevende eeuw langzaam maar zeker in gebruik gekomen. Daarvóór werden er voor de twaalf maanden benamingen gebruikt die 'Germaanser' aandeden; een aantal daarvan circuleert ook nu nog in het Nederlands. Hieronder een overzicht van de meest voorkomende alternatieve benamingen.

- januari is louwmaand: louwmaand is een variant van looimaand: januari was de maand waarin leer werd gelooid (voorbereidende bewerkingen erop uitvoeren).
- februari is sprokkelmaand: ontstaan uit een verbastering van het Latijnse spurcalia, de naam van een reinigingsfeest dat in februari werd gevierd. De benaming is aangepast onder invloed van het Nederlandse woord sprokkelen.
- maart is lentemaand: de maand waarin de lente begint.
- april is grasmaand: de maand waarin het nieuwe gras uitspruit.
- mei is bloeimaand: de maand waarin alles tot bloei komt.
- juni is zomermaand: de maand waarin de zomer begint.
- juli is hooimaand: de maand waarin van oudsher het hooien plaatsvindt.
- augustus is oogstmaand: de maand waarin van oudsher geoogst wordt. Het woord oogst is overigens ontstaan uit de Latijnse naam Augustus.
- september is herfstmaand: de maand waarin de herfst begint.
- oktober is wijnmaand: de maand waarin van oudsher wijn gemaakt wordt.
- november is slachtmaand: de maand waarin traditioneel de dieren werden geslacht.
- december is wintermaand: de maand waarin de winter begint

Daarnaast werden er nog andere, oude maandnamen gebruikt. Bij hedendaags gebruik worden zij met een kleine letter geschreven. De meest algemene maandnamen staan in de tweede kolom. De lijst van Gezelle, die altijd met hoofdletters werd gespeld, vormt de tweede kolom. De namen in de vierde en vijfde kolom worden ook weleens gezien, maar zijn niet gebruikelijk. Sommige daarvan zijn afgeleid van de namen in de Franse republikeinse kalender. Merk op dat *wintermaand* en *oogstmaand* in twee rijen voorkomen en dus voor verwarring kunnen zorgen.

Gebruikelijke naam (uit het Latijn)	Oude Nederlandse naam	Oude Vlaamse naam	Soms gebruikte alternatieve naam	Uit de Franse republikeinse kalender:
januari	louwmaand	Nieuwjaarmaand	wintermaand, lauwe, ijsmaand, looimaand	sneeuwmaand (nivôse)
februari	sprokkelmaand	Schrikkelmaand	Kortemaand, sporkele	regenmaand (pluviôse)
maart	lentemaand	Lentemaand	kalvermaand, akkermaand, St. Jozefsmaand	windmaand (ventôse)
april	grasmaand	Grasmaand	paasmaand, prille maand, pril	kiemmaand (germinal)
mei	bloeimaand	Bloeimaand	wonnemaand, Mariamaand, O.-L.-VR.-maand	bloeimaand (floréal)
juni	zomermaand	Zomermaand	braakmaand, wei-maand, wede-maand, H. Hart-maand	weidemaand (prairial)
juli	hooimaand	Hooimaand	Vennemaand	oogstmaand (messidor)
augustus	oogstmaand	Koornmaand	arenmaand, oegst, oogst, oust	hittemaand (thermidor)

september	herfstmaand	Herfstmaand	Havermaand, pietmaand	vruchtmaand (fructidor)
oktober	wijnmaand	Zaaimaand	aarzelmaand, rozenkransmaand	wijnmaand (vendémiaire)
november	slachtmaand	Slachtmaand	smeermaand, zieltjesmaand	nevelmaand (brumaire)
december	wintermaand	Wintermaand	sneeuwmaand, harde maand, joelmaand, kerstmaand	rijpmaand (frimaire)

(bron: Wikipedia)

7-ber is niet juli.

Ervaren genealogen laten zich niet meer vangen maar een starter zou kunnen denken dat de maandnaam '7-ber' de 7de maand is, met name juli, en '8-ber' de 8ste maand augustus, enz... terwijl dit september en oktober moet zijn. Zoals al gezegd, zijn de namen van de maanden ontleend aan de Latijnse maandnamen. Bij de Romeinen begon het jaar op 1 maart. September was gerekend vanaf maart de zevende maand, oktober de achtste, november de negende en december de tiende (in het Latijn: septem, octo, novem, decem). De Romeinen pasten de kalender later aan, en voegden de maanden januari en februari toe. De oude maandnamen bleven echter bestaan, ook al 'klopte' de telling niet meer.

Dus ...

VII-ber/bris of 7-ber/bris = september (septembris in het latijn)

VIII-ber/bris of 8-ber/bris = oktober (octobris)

IX-ber/bris of 9-ber/bris = november (novembris)

X-ber/bris of 10-ber/bris = december (decembris)

Octaaf wie? Niet alleen oude maandnamen spelen ons parten, maar ook bepaalde dagen in het jaar krijgen soms een niet-alledaagse benaming.

Op dit bidprentje lezen we dat **Veronica Calliauw** gestorven is in 1871 'op den laatsten dag der Zieloctave'. Om die datum nader te kunnen bepalen moeten we weten wat een octaaf is.

Volgens Wikipedia is een octaaf op de kalender een periode van acht dagen waarmee de viering van een hoogfeest kan worden verlengd. De achtste dag is de octaafdag. In het Westen nam (gedurende de Middeleeuwen) het vieren van een octaaf bij veel feesten toe. Bij sommige feesten van heiligen werd alleen de achtste dag gevierd.

Na de vernieuwing van de Romeinse liturgie in 1969/1970 behielden alleen de hoogfeesten van Pasen en Kerstmis nog een octaaf. Op de eerste zondag na Pasen, de octaafdag van Pasen, werd de Paastijd afgesloten. Op de octaafdag van Kerstmis (1 januari) vestigt de Kerk sinds

het begin van de zevende eeuw in de Romeinse liturgie de aandacht op de Maagd Maria. In het Missaal van 1970 wordt deze dag octaafdag van Kerstmis - Maria Moeder van God - genoemd.

Onze ondervoorzitter Johan Roelstraete kon in de 'Geschiedenis van het geslacht Van Hoonacker' terugvinden dat Veronica overleed op 9 november 1871. Dat is inderdaad de 8ste dag na Allerzielen (2 november), de christelijke feestdag die het begin van de *Zieloctave* inluidde.

Kerkelijke feesten als leidraad.

In vele gevallen wordt een kerkelijk feest of een feestdag van een heilige (bv. St.-Jozefsdag op 19 maart) als datum of vergelijkingspunt gebruikt. Sommige 'dagen' hebben een vaste datum (bv. Kerstdag) terwijl andere dan weer elk jaar verschillen (bv. Pasen). In dat laatste geval zijn deze meestal gelinkt aan het ogenblik waarop bv. Pasen of Pinksteren valt.

Wil je weten wanneer Pasen, Pinksteren, Aswoensdag of Hemelvaart in het verleden (vanaf 1563) viel, klik dan op volgende link:

<https://www.astro.oma.be/GENERAL/INFO/nli006b.html>.

Hieronder kan je de meest voorkomende vaste en variabele (feest)dagen vinden:

Vaste (feest)dagen:

6 januari	dertiendag, Driekoningen
2 februari	lichtmis, O.-L.-Vr.- Lichtmis
19 maart	feest van St. Jozef (cfr. St.-Jozefsmaand)
25 maart	O.-L.-Vr.- Boodschap of Maria-Boodschap
15 augustus	O.-L.-Vr.- Hemelvaart of Maria-Tenhemelopneming
24 juni	feestdag Sint Jan
1 oktober	bamisse of bamesse, feest van Bavo (St.-Baafsmis)
4 oktober	feest van St.-Franciscus
1 november	Allerheiligen
2 november	Allerzielen
8 december	O.-L.-Vr.- Onbevlekt Ontvangen
25 december	Kerstmis, Messiasdag

Variabele (feest)dagen

Verloren maandag of verzwoeren maandag of kopermaandag	eerste maandag na Driekoningen
Paasmaandag	maandag na Paaszondag (Pasen), ook wel 2de Paasdag genoemd
Pinkstermaandag	maandag na Pinksterzondag (Pinksteren), ook wel 2de Pinksterdag genoemd
Vastenavond, vette dinsdag (Mardi Gras), carnavalsdinsdag	laatste dag van carnaval, dag voor Aswoensdag
Aswoensdag	valt op de zevende woensdag voor Pasen, het is de dag na Carnaval en het begin van de rooms-katholieke vastentijd
Schortelwoensdag of schorselwoensdag	de woensdag voor Pasen, de dag wordt zo genoemd omdat het klokgelui wordt opgeschort tot Stille Zaterdag

Witte Donderdag	donderdag voor Pasen
Hemelvaartsdag of 's Heren Hemelvaart	valt altijd op een donderdag, 40 dagen na Pasen en 10 dagen vóór Pinksteren
H. Hart-feest	3 ^{de} vrijdag na Pinksteren
Hemelvaartsdag	valt elk jaar op de zesde donderdag na Pasen
Carnavalsvrijdag	vrijdag voor carnaval, uitgaansavond op de vrijdagavond voor carnaval
Goede Vrijdag	vrijdag voor Pasen, de dag waarop de kruisiging van Jezus wordt herdacht
Eerste vrijdag	eerste vrijdag van de maand, in de katholieke eredienst aan het Heilig Hart gewijd
Nieuwjaarszaterdag	Eerste zaterdag van het jaar
Carnavalszaterdag	zaterdag vóór carnaval
Vastenzaterdag	7 zaterdagen vóór Stille Zaterdag (term gebruikt voor de zaterdagmissen van de 7 Vastenzondagen)
Stille Zaterdag of Paaszaterdag	zaterdag vóór Pasen
Adventszaterdag	zaterdagen vóór de 4 Adventszondagen (term gebruikt voor de zaterdagmissen van de 4 Adventszondagen)
Nieuwjaarszondag	Eerste zondag van het jaar
Driekoningenzondag of openbaringszondag	Eerste zondag na Nieuwjaar (nooit op Nieuwjaarsdag)
4 tot 9 openbaringszondagen of zondagen van Epifanie	de zondag na Driekoningenzondag wordt de eerste openbaringszondag genoemd, zo gaat het verder tot minimum vierde openbaringszondag of maximum negende openbaringszondag naargelang wanneer Aswoensdag valt
Carnavalszondag	dag waarop carnaval valt, er is dan een zondagsstoet
Vastenzondag	de 7 zondagen voor Pasen
Zwarte zondag	tweede zondag voor Pasen
Palmzondag	zondag voor Pasen, de laatste zondag van de Vastenperiode
Paaszondag of eerste Paasdag	valt de eerste zondag na de eerste volle maan vanaf het begin van de lente (20/21 maart)
Pinksterzondag of eerste Pinksterdag	valt op vijftigste Paasdag, de zevende zondag na Pasen
Gedachteniszondag	verschillend van parochie tot parochie, ofwel eerste zondag na Allerheiligen, ofwel laatste zondag van kerkelijk jaar (5 zondagen voor Kerstmis)
Voleindingszondag of eeuwigheidszondag	laatste zondag van kerkelijk jaar, 5 zondagen voor Kerstmis
Adventszondag	de 4 zondagen voor Kerstmis
Moederdag:	tweede zondag in mei, hoewel in sommige streken (o.a. regio Antwerpen) Moederdag op 15 augustus gevierd wordt
Vaderdag	tweede zondag in juni in Vlaanderen, derde zondag in juni in Nederland.
Virgiledag	dag dat valt voor een groot kerkelijk feest

Maanden en dagen

Johan Roelstraete

Naar aanleiding van een vraag n.a.v. het klasseren van onze bidprentjescollectie werd wat dieper ingegaan op de gekende Nederlandse benamingen van maanden, dagen en feesten. Vooral Wim Debu maakte er zijn werk van. Hierbij legde hij vooral de nadruk op feestdagen die op bidprentjes voorkomen.

Er bestaat wel wat literatuur hierover. Basiswerk is uiteraard het werk van Eg. Strubbe en L. Voet, *De chronologie van de Middeleeuwen en de Moderne tijden in de Nederlanden*, Brussel, 1991 (herdruk). Mogen we ook nog eens verwijzen naar ons 'ABC van de genealogie', Faro, Brussel, 2012. Hier vinden we (p. 173) o.m. een lijstje van de namen van maanden (huidige benaming, Latijnse benaming en de oude Nederlandstalige benamingen. Varianten vindt men wel in woordenboeken, zoals het *Middelnederlandsch handwoordenboek* van J. Verdam ('s Gravenhage, 1964). Nemen we als voorbeeld sporkele (sprokkelmaand, schrikkelmaand). Verdam geeft als varianten *spoorkel*, *spuerkel*, *sporcle*, *sporcule*, *sporkelle*, *sporkille*, *sprokille*, ook *sporkelmaand*. Die varianten zijn veelal een gevolg van locatie en tijd. In het *Beknopt Etymologisch Woordenboek* van J. Vercoullie (Gent, 1925) is *sporkele* in het Hoogduits *sporkel*, uit het Middellatijn *spurcalia*, naam van heidense feesten die in februari gehouden werden. In 'ABC van de genealogie' vind je verder een tabel met de huwelijksjaren en de daaraan gekoppelde materialen volgens de Vlaamse traditie (p. 150). In het boekje van W.E. Van Wijk (*Onze kalender*) worden naast de huidige namen van maanden ook de oude benamingen gebruikt. Je vindt ook veel gegevens in het boekje over chronologie in de CBG-reeks.¹

Feestdagen die in verband staan met volksreligie hebben soms een verre Germaanse oorsprong. Zo duidt 11 november, feestdag van Sint-Maarten van Tours een seizoenovergang aan, nl. het begin van het winterfeest. Sint-Jan (24 juni) verwijst naar het begin van de zomer, Sint-Bavo (1 oktober) alias Bamis, O.L.V. Lichtmis (2 februari) (abc, p. 91). Een interessant boekje om de achtergronden van feestdagen in Nederland & Vlaanderen te achterhalen is *Van Allerheiligen tot sint juttemis* door Inez Van Eijk (Utrecht-Antwerpen, 1998). Per maand wordt een overzicht gegeven van de verschillende feestdagen.² Heidense feestdagen kregen door toedoen van de Kerk een aangepast kleedje. Zo riep de Kerk de eerste januari uit als een bid- en boetedag om de besnijdenis van Jezus te vieren, acht dagen na zijn geboorte. Maar nog lang bleef men het begin van het jaar op Pasen houden. Zo ontstonden de verschillende stijlen. Pasen viel ieder jaar op een andere datum, dus verwarring alom. Pas onder de Spaanse landvoogd Requesens werd vanaf 1575 het nieuwe jaar ingezet op 1 januari. In 1582 voerde paus Gregorius de kalender in die we nog altijd gebruiken. In de protestantse landen zal het dan ook nog een hele tijd duren eer ook zij de nieuwe kalender gingen accepteren. Het is dan ook belangrijk voor genealogen die zoeken in de 16de eeuw om de paasdagen te kennen. We vinden die in het werk van E. Strubbe, ook overgenomen in 'In tijd gemeten' en in mijn 'Handleiding voor genealogisch onderzoek in Vlaanderen'.³

¹ C.C. DE GLOPPER-ZUIJDERLAND, *In tijd gemeten. Inleiding tot de chronologie*, CBG, Den Haag, 1999.

² Een ander boek waarin men de feestdagen van heiligen kan terugvinden: Paul SPAPENS, Kees VAN KEMENADE, *366 Heiligendagen*, Zaltbommel, 2005. Op p. 34 een lijst van 'Ziekten en ongemakken en hun beschermheilige'. Zie ook Jo en Alfons CLAES, Kathy VINCKE, *Geneesheiligen in de Lage Landen*, DF, Leuven, 2005. Mensen gingen gaan 'dienen' om genezing te bekomen van een ziekte.

³ J. ROELSTRAETE, *Handleiding voor genealogisch onderzoek in Vlaanderen*, Roeselare, 1998, p. 268. De blzn. 260-268 behandelen de chronologie.

Sommige kerstgebruiken vinden hun wortels in heel oude gebruiken, zo o.m. de kerstboomverbrandingen waarin we mogelijks de nieuwjaarsvuren terugvinden. Symbolisch werd hierbij het oude jaar verbrand om de komst van het nieuwe licht mogelijk te maken. Lawaai diende om de boze geesten te verdrijven. Denk maar aan klokgelui en vuurwerk. Offers om de geesten gunstig te stemmen werden opgegeten. Onze overvloedige maaltijden op die dagen zijn herinneringen aan lang vervlogen tijden.

Op 6 januari vierten we driekoningen. Omdat het dertien dagen na kerstdag valt wordt die dag ook dertiendag genoemd. Vroeger begon men die dag al de dag voordien te vierten, kinderen verkleed als koningen trokken zingend van deur tot deur. Eén van de drie koningen had zich zwart gemaakt. Het gebruik is nog niet helemaal verdwenen. Ook binnenshuis werd er gefeest. Men bakte koeken of taarten en in één stuk zat een boon verborgen. De eerste maandag na driekoningen werd kopermaandag genoemd. Misdaden op een maandag bedreven werden kwijtgescholden. Koppermaandag kreeg ook andere benamingen als *raasmaandag* of *verloren maandag*. Die dag werd luidruchtig gevierd door vooral jongeren. In sommige streken spreekt men van *zotte maandag*.

Hierbij nog enkele voorbeelden: 17 januari is gewijd aan Sint-Antonius abt (die met zijn zwintje, niet verwarren met zijn naamgenoot met zijn kindje). Antonius is de schutspatroon van veehouders, slaggers, maar ook van suikerbakers, boogschutters, scheepstimmerlieden (Brugge), koetsiers (Italië) en van de pauselijke brandweer in Vaticaanstad.

Op 21 januari gedenkt men Sint-Agnes. Omdat ze zich tot het christendom had bekeerd veroordeelde keizer Diocletianus haar tot het bordeel. In Vlaanderen gaven mannen op die dag geschenken aan vrouwen en meisjes.

Eén februari zou onze afdeling Mandel-Leie van FV speciaal moeten vierten: feestdag van de heilige Brigida, dochter van een Iers stamhoofd. Ze was bekeerd en om aan een verplicht huwelijk te ontsnappen wenste ze dat God haar zo lelijk zou maken dat haar bruidegom haar niet meer zou willen. Gelukkig werd ze na haar huwelijk met een ander weer even mooi als tevoren en bovendien kwam elke boom (ik dacht spontaan aan een stamboom) spontaan in volle bloei.

Op 2 februari valt Maria-Lichtmis. In navolging van Maria die veertig dagen na de geboorte van Jezus naar de tempel kwam komen nog altijd moeders 40 dagen na de bevalling naar de kerk om hun kind aan God op te dragen. Symbolisch is Lichtmis de dag van de verlichting van het denken en werd aldus het patroonsfeest van de Leuvense universiteit. Op die dag eet men pannenkoeken en wie dat doet wordt een heel jaar gelukkig.

We geven nog een samenvatting van de genoemde feesten.

- 3 februari: Sint-Blasius
- 5 februari: Sint-Agatha
- 6 februari: Sint-Amandus
- 9 februari: Sint-Apollonia
- Carnaval of vastenavond (tussen 2 februari en 8 maart)
- Aswoensdag: de woensdag na vastenavond
- februari-maart: vastentijd
- 14 februari: Valentijnsdag (de Germanen en Romeinen hielden rond die dag het feest van de voortplanting), jongens gingen op die feestdag met een brandende fakkel er op uit om een meisje te zoeken. Valentijn schonk de mensen die om raad vroegen een bloem en aldus werd Valentijnsdag de dag waarop verliefden en verloofden elkaar bloemen schenken.
- 22 februari: Sint-Pieters stoel
- 24 februari: Sint-Matthijs

MAART

-12 maart: Gregorius de Grote / Sint-Gertrudis

- Stille omgang; eerste woensdag na Sint-Gregorius

- 19 maart: Sint-Jozef, patroon van de timmerlieden en van de stervenden. Wordt soms als Vaderdag gevierd.

- 25 maart: Maria-Boodschap

De betaaldagen van pachten waren meestal verbonden met tegenover elkaar gelegen heiligendagen, bijv. Sint-Maarten op 11 november en Sint-Walburga op 1 mei, Sint-Jan Baptist (24 juni) op midzomer en Kerstmis op 25 december.

Meer gegevens kan men vinden in de hierna geciteerde literatuur. Ook via Wikipedia vinden we een en ander terug (kritisch lezen, de gegevens komen uiteindelijk ook uit al bestaande literatuur).

BIBLIOGRAFIE

Wie nog meer informatie wil over chronologie, namen en achtergrond van maanden en dagen, heiligen kunnen we verwijzen naar volgende werken:

Ann AUGUSTYN, 'Leopold Slosse en het biografisch rijke Slossefonds' in *De Leiegouw*, 47-1 (2005),3-58.

Emiel BOCK, *De jaarfeesten als kringloop door het jaar*, Zeist, 1990.

Roger CAUWE, *Verzamelen van bidprentjes*, Harelbeke, 1988.

Roger CAUWE, 'Over bidprentjes', in *'t Beertje*, 1991, 3-32.

Jo CLAES, Alfons CLAES, Kathy VINCKE, *Sanctus. Meer dan 500 heiligen herkennen*, DF, Leuven, 2002. Van dezelfde auteurs verschenen nog meer werken bij het DF.

Lodewijk L. DE BO, *Westvlaamsch idioticon*, Gent, 1892.

David Ewing DUNCAN, *Op zoek naar de tijd*, 's-Gravenhage, 1999.

(Guido GEZELLE), *Loquela*, Amsterdam, 1907.

Bart LAUVRIJS, *Een jaar vol feesten. Oorsprong, geschiedenis en gebruiken van de belangrijkste jaarfeesten*, SB, Antwerpen, 2004.

Frans PLUIJMAKERS, Victor SPAUWEN, *Gedachtenisprentjes. Geschiedenis, vormgeving, functies*, Hulsberg, 2004.

Johan ROELSTRAETE, *abc van de genealogie*, Faro, Brussel, 2012.

Carla ROSSEELS, *Rituelen vandaag*, Hadewych, Antwerpen, 1997.

Paul SPAPENS & Kees VAN KEMENADE, *366 Heiligendagen. Volksdevotie, folklore, gebruiken, iconografie, kunst, legenden, namen, patroonheiligen, relieken, weerspreuken*, Zaltbommel, 2005.

Egide I. STRUBBE & L. VOET, *De chronologie van de Middeleeuwen en de Moderne Tijden in de Nederlanden*, SB, Antwerpen/Amsterdam, 1960.

K. TER LAAN, *Folklore en volkswijsheden in Nederland en Vlaanderen*, Het Spectrum, Utrecht, 2005.

Karel VAN DEN BERGH, *Bidprentjes in de Zuidelijke Nederlanden*, Brussel, 1975.

Stijn VAN DER LINDEN, *De heiligen. Levens, kalenders, attributen, patronaten, iconografie*, Contact, Amsterdam/Antwerpen, 2002.

Inez VAN EIJK, *Van Allerheiligen tot sint-juttemis. Achtergronden van feestdagen in Nederland & Vlaanderen*, Utrecht/Antwerpen, 1998.

W.E. VAN WIJK, *Onze kalender*, Amsterdam/Antwerpen, 1955.

J.A. VERSPAANDONK, *Het hemels prentenboek: devotie- en bidprentjes vanaf de 17e eeuw tot het begin van de 20e eeuw*, Deurne, 1975.

W. WIJNAENDTS VAN RESANDT, *Dagen, maanden, jaren. Tijdrekenkunde in kort bestek*, CBG, Den Haag, 1979.

Wim ZAAL, *Alle heiligen. Heiligenkalender voor Nederland en Vlaanderen*, Rijswijk, 1998.

Wie was Sebastiaan Van Overloop?

André Houthoofd

Deze Sebastiaan, – hij is een voorvader van koningin Mathilde⁴ – speelde een belangrijke rol in Torhout en Roeselare.

Het inschrijvingsregister van de Oude Universiteit Leuven vermeldt Sebastianus Overloop, afkomstig uit Temse, bisdom Doornik (*Tornacensis*), ingeschreven op 28 augustus 1511⁵. Hij zal dus geboren zijn in de jaren 1490. Zijn ouders woonden in Temse⁶.

In het familiearchief de Lalaing⁷ bevindt zich een genealogie van Sebastiaan Van Overloop. Deze is wel in tegenspraak met de bestaande oudere literatuur. Toch lijkt deze genealogie betrouwbaar vermits de auteur (een nazaat uit de jaren 1800?) zich baseert op *den hantboeck van Sebastiaen Doverloope*, met verwijzing naar diverse folio's hieruit. Bestaat dit *hantboeck* nog, en zo ja, waar bevindt het zich ?

Kinderen van Lucas Van Overloop en Amelberga Van Pottelsberghe filia Jan (filius Jacob):

- 1) Sebastiaan: huwde drie maal.
- 2) Elisabeth: overleden zonder kinderen.

Lucas had nog een broer Jan, die – ongehuwd gebleven – zijn goederen naliet aan de kinderen van Lucas.

Kinderen van Sebastiaan Van Overloop en Barbara De Bie

Pieter Van Overloop: geboren in Sint-Omaars op 11 maart 1519, heer van Hamme in het Land van Dendermonde. Hij bekleedde verschillende hoge functies. Huwde met Maria Verreijken en met Antoinette Vandereijken. Overleed op 25 december 1600.

Kinderen van Sebastiaan Van Overloop en Margriet Stoppelaere⁸

- 1) Elisabeth, geboren te Ravenstein op 29 september 1523 en overleden in november 1523.
- 2) Pauwels, geboren te Ravenstein in 1526.
- 3) Jenne, geboren op 11 februari 1527. Huwde met Anthone Vandenberghe, heer van Amersvelde.
- 4) Jan en Barbele, tweeling geboren te Ravenstein op 4 april 1529.
- 5) Philippine, geboren te Gent op 31 december 1530.
- 6) Josijne, geboren op 12 maart 1531⁹. Huwde met Raphaël Vandepoele.
- 7) Leonore, geboren op het kasteel van Wijnendale te Torhout op 3 juni 1533.

⁴ G. TAVERNIER. 'De Oost- en West-Vlaamse voorouders van koningin Mathilde', e-boek, Brugge, 2018.

⁵ Archieven Oude Universiteit Leuven, inschrijvingsregisters, Liber Tertius Intitulatum, folio 168 verso.

⁶ Naamlijst 1506 Temse. RA Beveren-Waas, Fonds Temse, Kerkarchief nr 354.

⁷ ARAB, familiearchief de Lalaing, dossier nr 425.

⁸ Margriet was de dochter van Jan en Elisabeth Vanden Bossche. Zij hadden nog 2 andere kinderen: Philips gehuwd met Annette Sanders en Avezoete gehuwd met Lieven Soetaert. Zie de minnelijke schikking afgesloten tussen Elisabeth en haar drie kinderen; ARAB, Geëxtendeerde Sententiën van de Grote Raad van Mechelen uit 1537.

⁹ In 1566 verkoopt ze uit de successie van haar vader onroerend goed te Sint Jansteen in Hulst en haar derde deel (naast haar 2 zussen Jehanne en Perijne) in de eigendommen te Moerbeke, Stekene en Kieldrecht, teneinde de schulden te betalen (SAR reg 674 f 94r). In 1573 verkopen ze een huis op de Hazelt en in de Zuidstraat te Roeselare (SAR reg 674 f 241v en 245v). Raphaël Vandepoele was in 1567 baljuw van Roeselare.

Kinderen van Sebastiaan Van Overloop en Isabeau Vandenberghe filia Cornelis (burgemeester van Kortrijk) en Louisa Clercx (*Declercq*)

- 1) Jenne, geboren op 11 mei 1546 en al op 15 mei overleden
- 2) Florence, geboren op 24 september 1547. Huwde met Jan De Neve, schepen van het Land van de Vrijen.
- 3) Guilliamme, geboren op 24 september 1548 en overleden op 21 april 1549
- 4) François, geboren op 12 oktober 1549, hoogbaljuw te Tielt in 1577 en daarna burgemeester van Dendermonde. Huwde in 1576 met Joanna De Fraeijs filia Jan en Gondula Vandewalle. Hij stierf te Gent op 12 januari 1588. Joanna stierf te Leuven op 8 december 1588. Twee kinderen: Jan (heer van Westacker, burgemeester en schepen van het Brugse Vrije, gehuwd met Cornelia Destrompes) en Florence (religieuze).
- 5) Catherine, geboren op 4 april 1551. Huwde met Joris Damast, secretaris van Gedeelte te Gent.
- 6) Agnes, geboren op 12 september 1552. Huwde met Jan Dhaene, secretaris van Gedeelte te Gent.

Tot zover de belangrijkste genealogische gegevens in die genealogie uit het familiearchief de Lalaing.

De stad Roeselare stond onder het feodaal gezag van de heren van Wijnendale¹⁰. Eén van die heren was Adolf van Kleef-Ravenstein (1425 – 1492). Hij was een belangrijke figuur in dienst van de Bourgondische hertogen, o.a. als gouverneur-generaal. Zijn vader liet hem bij zijn dood in 1450 o.a. de heerlijkheid Ravenstein na, vandaar dat hij de Heer van Ravenstein genoemd werd. Het Land van Ravenstein was een heerlijkheid in het huidige Oss in Nederland. Bij de dood van zijn moeder in 1463 verkreeg hij het kasteel en de heerlijkheid Wijnendale in Torhout. En iedereen kent het dramatische ongeval waarbij Maria van Bourgondië op 13 maart 1485 tijdens een jachtpartij op zijn domein in Wijnendale van haar paard viel en overleed.

Sebastiaan Van Overloop was baljuw in dienst van de heren van Wijnendale (vanaf 1529 was dit Jan, hertog van Kleef). Vermits Roeselare afhing van Wijnendale, moest Sebastiaan, als één van de commissarissen, mee de rekeningen van het stadsbestuur van Roeselare controleren. We vinden hem dan ook vaak terug als ondertekenaar van de stadsrekeningen vanaf 1528/1529¹¹ en de rekeningen van Roeselare Ambacht (*'Sebastiaen Overloeppe, rentmeister to Ravenstein', 'Sebastiaen van overloepe, ontfanghere ende commissaris mijns gheduchts heeren shertoghen van cleven', 'Sebastiaen van Overloepe, bailliu vanden mannen van leene vanden hove van Wijnendale'*). In 1572 wordt de stadsrekening ondertekend door Aernout Nothe, die gehuwd was met Isabeau Vandenberghe, de weduwe van Sebastiaan.

Sebastiaan overleed voor 1560. In de wezerijakte van 9 november 1560¹² staan enkele interessante gegevens. Op dat ogenblik zijn er nog 4 minderjarige kinderen: Frans, Florence, Cathelijne en Agnes, met als voogden Antheunis Vanden Berghe, heer van Amersvelde in Handzame (*gehuwd met Sebastiaans oudste dochter*) en Jan Vanden Berghe (*broer van de moeder van de kinderen*). Diverse partijen land, meers en bos te Torhout vallen in de successie, en ook de hoeve, genaamd *tgoet Ravestain*, iets meer dan 56 gemeten groot. Die hoeve Ravenstein¹³, ongetwijfeld genoemd naar de heerlijkheid in bezit van de familie van Kleef, die mogelijks ook ooit toebehoorde tot die familie, was gelegen in de wijk *Oostdorp* te

¹⁰ M. DE BRUYNE, De aparte situatie van Roeselare in het graafschap Vlaanderen, in: *Biekorf*, jaargang 72, blz 275 ev.

¹¹ SAR reg 185, 186, 187, 188, 189, 190, 1057, 1059. Ook N. FAVOREL Zantingen deel 19, 20; 79 en 82.

¹² RAB, wezerijakten van het Land van Wijnendale, reg 388 f 87 ev. Enkel de minderjarige kinderen worden genoemd, de jongens eerst. Ook alle onroerende goederen die in de successie vallen worden vermeld.

¹³ Die hoeve lag naast de *Bollaertstraete* (de huidige Bollestraat). *Oostdorp* lag grotendeels tussen de huidige Bollestraat en de Parkstraat, tot aan de grens met Lichtervelde.. Zie M. PYCK, 16de eeuwse toponiemen Torhout, Jaarboek Houtland 2008 en 2009.

Torhout. Er is ook sprake van een rente op een partij land in Temse¹⁴ (*Oostbrouck int lant van Waes*).

Hij werd begraven in de kerk van Torhout. Béthune noteert in zijn boek¹⁵: ... *daer licht Sebastiaen van Overloope, f^e Lucas, raed, bailliu ende ontfanghere s'hertoghe van Cleve, van den lande van Winnendale; obiit 1554, den 5 octobere; ende joncvrau Margriete Stoppelaere, f^e Jans, obiit 1539, den 16 novembre; ende jonckvrau Isabeau vanden Berghe, f^e meester Cornelis, zijn 2 wijf, obiit 15... Zijn moeder hiet vander Ducht*. Maar klopt die datum van zijn overlijden wel? Sebastiaan is namelijk voogd over de minderjarige kinderen van een zekere Roman, volgens de weesakte op datum van 26 februari 1558¹⁶.

Roeselare en ommeland - op de grens van drie kasselrijen

Wilfried Devoldere

Normaal gezien wordt het jaarboek van de heemkundige kring Ardooi-Koolskamp op de eerste zondag gepresenteerd in het Ardooise gemeentehuis. Dit jaar uiteraard niet, enkele dagen geleden ging ik mijn exemplaar en dat voor de bibliotheek van ons documentatiecentrum in Oekene ophalen. Zelf lees ik het nummer tamelijk vlug want ik heb in mijn betovergrootouders een aantal personen die in Ardooi geboren zijn (Dujardin-Baert, Vandenbergh, Supply en in Koolskamp Houthoofd), ook mijn vrouw heeft er voorzaten (Beaumarais – Bommerez dus -, Van Acker, Termote en Werbrouk).

De bijdragen zijn meestal ook interessant voor wie voorvaders heeft in de twee gemeenten, zo vind je er een overzicht van de Koolskampse meubelmakers. Een bijdrage trok mijn speciale aandacht: Ardooi en Koolskamp, grensparochies¹⁷. Het is een artikel van de hand van ons FV-lid Dirk Ameye (tevens lid van het Heraldisch College).

Voor wie meer wil te weten komen over zijn voorvaders dan enkel hun geboorte-, huwelijks- en overlijdensdatum, is een kennis van de secundaire bronnen onontbeerlijk. En voor het Ancien Regiem zijn die erg verschillend in vergelijking met de 19de eeuwse bronnen.

De provincies zoals we die nu kennen, vinden eigenlijk hun oorsprong in de ‘departementen’, een indeling die na de definitieve verovering door de Fransen in 1794 in voege werd gebracht. Zo werd West-Vlaanderen het Leiedepartement, *département de la Lys*. De indeling wijkt volledig af van onze vroegere kasselrijen, de indeling van het *graafschap Vlaanderen* (niet te vergelijken met het huidige Vlaanderen !) waarbij de huidige landsgrenzen ‘overschreden’ werden, zowel met Nederland als met Frankrijk. Het *Brugse Vrije* was de grootste kasselrij Dirk Ameye kon beroep doen op een kaart opgemaakt door Paul Vandewalle op basis van een kaart van Strem PoppKad (zie : <https://www.queteletcenter.ugent.be/databanken/poppkad/>). Paul had gemerkt dat de Ferrariskaart de grenzen tussen de kasselrijen redelijk gedetailleerd weergaf. Hij heeft die overgezet op de kaart van Poppkad (origineel Sven Vrielinck en Torsten Wiedemann). (met dank voor gebruik in 't Stamboompje, ook voor de tweede kaart van Roeselare en ommeland).

¹⁴ Oostbroek ligt inderdaad in Temse, waar Sebastiaan trouwens geboren is.

¹⁵ J. BETHUNE. *Épithèses et monuments des églises de la Flandre au XVIe siècle, 1897-1900*, Brugge.

¹⁶ RAB, wezerijakten van het Land van Wijnendale, reg 388: *Aldus overghebrocht bij Sebastiaen Van Overloope ende Michiel Pauwels, voochden, den XXVIe in lauwe XVe LVIII*.

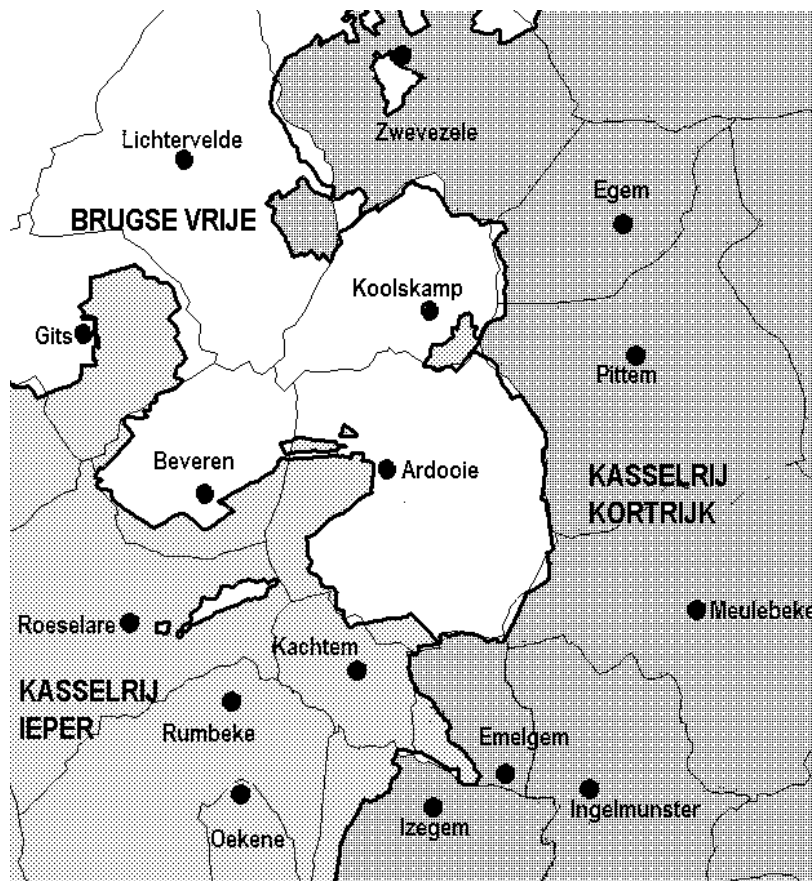
¹⁷ D. AMEYE, Ardooi en Koolskamp, grensparochies, in: *Jaarboek nr. 16 (2020) van de Heemkundige Kring Ardooi-Koolskamp*, pp. 99-107.

*Kasselrijen in Vlaanderen
(zoals weergegeven op de Ferrariskaart)*

Kaart Kasselrijen © Paul Vandewalle en Stream-Poppkad, Sven Vrielinck, Torsten Wiedemann, UGent 2017.

Bekijken we even onze regio (detailkaart van de hand van Dirk Ameye):

Op bovenstaand kaartje kan de lezer visueel kennis maken met de grenzen van de toenmalige kasselrijen.

We citeren nog even Dirk: “voor de parochie Ardoorie zie je de effectieve kasselrijgrenzen op het kaartje blz. 35 van ons jaarboek. Dit is de verdeling volgens de Ommeloper van Ardoorie. De stukken en stukjes met nummer 3.x behoren tot Oost-Ieper Ambacht (zie jaarboek heemkring), veelal onder Mosscher Ambacht, en komen ruwweg overeen met de lichtgrijze stukjes op de kaart van blz. 100 (n.v.d.r.: verwijzing naar het jaarboek). Voor Kachtem heb ik weet van de ‘Splete in Cachtem’ aangegeven op de kaart van de Kasselrij Kortrijk in Verheerlyckt Vlaandre II van Sanderus (Deel II tussen blz. 10 en 11) en op de kaart van Blaeu afgebeeld in de Geschiedenis van Kachtem (blz. 46). Dit gegeven laat zich niet simpelweg op de kaart van Ferraris overzetten. Daar vinden we eerder een ‘Splete (van Ieper Ambacht) in Emelgem’ terug. De collega's van Ten Mandere hebben wellicht preciezer materiaal, maar ik heb me er niet verder in verdiept, omdat het weinig impact had op de situatie in Ardoorie-Koolskamp en corona diepgaander werk in Izegem belette. Ik besef echter wel dat mijn kaartje niet als finale synthese kan gelden. Voor de grote lijnen zou het wel bruikbaar moeten zijn.”

Bekijk even de kaart voor Roeselare: je bemerkt onmiddellijk dat er een “wit gedeelte” is, dus behorend tot het Brugse Vrije.

Toeval of niet maar André Houthoofd verwees in zijn bijdrage in dit Stamboompje in een voetnoot (zie voetnoot 10) naar het artikel van Michiel De Bruyne in Biekorf met als titel ‘De aparte situatie van Roeselare in het graafschap Vlaanderen’. Misschien interessant om weten maar de meeste nummers van dit tijdschrift staan online. We herhalen hier dan ook niet wat de auteur neerpende, geïnteresseerden kunnen de bijdrage lezen via de volgende koppeling: [https://www.dbnl.org/tekst/ bie001197101_01/ bie001197101_01_0079.php](https://www.dbnl.org/tekst/bie001197101_01/bie001197101_01_0079.php).

Dit bewijst dat de genealoog voldoende kennis moet hebben van diverse bronnen: waar bevindt zich welk archief? Voor een bibliografie verwijzen we naar het werk van onze ondervoorzitter Johan Roelstraete, *Handleiding voor genealogisch onderzoek in Vlaanderen*, p. 287.

Online zoeken in de ‘weesboeken’ (RAK)

Marc Luyckx

Hoe geraak je bij de WEESBOEKEN van de wezerij van rijksarchief Kortrijk?

1. Typ in de adresbalk als je op het internet zit `search.arch.be` (enter)
2. Links van de familiefoto zie je het woord ARCHIEVEN klik (kleurt rood)
OPMERKING: wie nog nooit de site van het rijksarchief bezocht moet eerst inloggen, gebruikersnaam invullen en paswoord. Daarna krijg je een bevestiging van het rijksarchief en kan je aan de slag.
3. Links zie je een kadertje VRIJ ZOEKEN Klik en typ daarin het woord WEESBOEKEN, zet de cursor in ZOEK en ENTER.
4. Bovenaan het scherm zie je de tekst ‘Gemeente Kortrijk, Oud Stadsarchief Kortrijk (OSAK) Weeskamer.registers’ (kleurt rood) klik.
5. Op de derde regel naast het blauwe woord ARCHIEFINVENTARIS staat ‘archiefbestanddelen (176)’ klik - dan zie je alle 176 weesboeken.

Je wil naar boek 107 Van Tieghem Kasselrij-Noord 1674-1728.

Onderaan het scherm zie je de cijfers 1 tot 9:

- cijfer 1 toont de weesboeken 1 tot 20,
- cijfer 2 toont de weesboeken 21 tot 40,
- cijfer 3 toont de weesboeken 41 tot 60,
- cijfer 4 toont de weesboeken 61 tot 80,
- cijfer 6 toont de weesboeken 101 tot 120.

Dus om weesboek 107 te vinden moeten we onderaan het scherm op cijfer 6 klikken.

6. Zet de cursor op 107 Van Tieghem Kasselrij-Noord 1674-1728 (kleurt rood) klik.

7. Op de derde regel vind je in het blauw ‘Archiefbeschrijving’ met daar naast in het grijs ‘Gedigitaliseerde archiefdocumenten(297)’ – klik.

Dan zie je de pagina's of foto's van weesboek 107. - Onderaan het scherm zie je weer de cijfers 1 tot 10. - Je wil kijken naar pagina of foto 195 dan moet je onderaan het scherm op cijfer of vakje 10 klikken, dan zie je de pagina's 181 tot 200.

Klik dan op de 15de foto en je bent op pagina 195. De eerste regel van deze pagina 195 luidt: *Op den 8en february 1695 dede Jan Vanhollebeke fs Cornelis beroep op de Goede Sint om op 6 december 2020 klaaskoeken en marsepein te brengen.*

‘Gedigitaliseerde archiefdocumenten(297)’ als je deze tekst niet ziet is het omdat je niet ingelogd bent of er alweer uitgevlogen zijn. Misschien heb je hulp nodig om de eerste keer in te loggen. Succes.

Oproep. Heb jij soms een interessant gegeven voor 't Stamboompje. Zaken die minder in een landelijk tijdschrift als Vlaamse Stam thuis horen maar toch een waarde hebben ten behoeve van de (plaatselijke) vorsers. Mail dit naar: wilfried.devoldere@skynet.be.

Hoe word ik lid van Familiekunde Vlaanderen?

Je stort gewoon het lidgeld (**37** euro als gewoon lid, **54** euro als steunend lid, **84** euro minimum als beschermend lid) op de rekening van Familiekunde Vlaanderen, Van Heybeeckstraat 3, Merksem. (IBAN BE58 4141 1712 2179 BIC KREDBEBB) - Ieder lid ontvangt driemaandelijks het tijdschrift **VLAAMSE STAM**. De leden kunnen ook uitgaven en formulieren aan goedkopere tarieven verkrijgen. Laat ook liefst je e-mailadres weten aan onze secretaris Brigitte Willaert (mbrigitte.willaert@telenet.be)

Inhoud van dit nummer:

Bij een nieuw jaar 2021 (Wilfried Devoldere)	2
Geen activiteitenkalender & onze COVID-19 maatregelen blijven van kracht	3
Rubriek vraag en antwoord	3
Jaarlijkse aperitiefbabbel ‘Proper en puur’ (INDIEN MOGELIJK)	4
Onze bibliotheek groeit. Met dank aan de familie Seynaeve (Wilfried Devoldere)	5
Nieuws van de werkgroep bidprentjes (Wim Debu)	5
Maanden en dagen (Johan Roelstraete)	11
Wie was Sebastiaan Van Overloop (André Houthoofd)	14
Roeselare en ommeland – op de grens van drie kasselrijen (Wilfried Devoldere)	16
Hoe weesakten kasselrij Kortrijk terugvinden via het internet ? (Marc Luyckx)	18

tamboompje

Digitaal

49ste jaargang, nr. 2 - april 2021

Wij genieten de steun van:

Familiekunde Vlaanderen vzw - stad Kortrijk - stad Roeselare - BIE-Midwest

ACTIVITEITEN FAMILIEKUNDE VLAANDEREN REGIO MANDEL – LEIE

<http://fv-mandelleie.familiekunde-vlaanderen.be>

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/253211331521749/?fref=ts>

Voorzitter: Wilfried Devoldere,
Leeuwerikstraat 5, 8800 Roeselare.
E-post: wilfried.devoldere@skynet.be

Secretaris-penningmeester: Brigitte
Willaert, Mandellaan 415, 8800 Roeselare
E-post: mbritte.willaert@telenet.be

Contactpersoon Kortrijk: (ondervoorz.)
Johan Roelstraete, Kransvijver 41, 8501
Heule (tel. 056 32 42 34)
E-post: johan.roelstraete@telenet.be

Documentatiecentrum: Sint-Eloois-
Winkelsestraat 5, 8800 Oekene-Roeselare.

Openingstijden:

(anders in juli en augustus)

- 1ste zondag v.d. maand van 9 tot 12 uur;
- 2de zaterdag van de maand: 13.30 u tot 17 uur;
- 2de dinsdag v.d. maand van 13.30 tot 17 uur;
- 3de maandag v.d. maand van 17.30 u tot 21 uur.

Omwille van het coronavirus is ons documentatiecentrum nog steeds niet toegankelijk voor publiek.

Zodra dit opnieuw mogelijk is, zal dit gepubliceerd worden op onze website. Ook wie ingeschreven is om verwittigd te worden wanneer 't Stamboompje verschijnt, zal een mail ontvangen met alle info en maatregelen.

In het volgende nummer: info over openingen tijdens de vakantiemaanden.

ERFGOEDDAG 2021 Thema: ' N A C H T '

De Erfgoeddag 2020 ging niet als gevolg van de coronamaatregelen die toen nog strikter en strenger waren dan op dit ogenblik. Dit jaar wordt het thema hernomen van vorig jaar. Onze afdeling had afgesproken om de tentoonstelling te laten plaats vinden in Bar Giraf (Sint-Amandsstraat) in Roeselare. Dit is de vroegere pastorie van de Sint-Amandsparochie. Daar de horeca echter nog niet geopend is, zullen we onze bijdrage digitaal delen vanaf zaterdag 24 april. Bekijk dus de tentoonstelling op onze website via de volgende link: <https://fv-mandelleie.familiekunde-vlaanderen.be/erfgoeddag2021.html>.

Overlijdens

Wilfried Devoldere

Hendrik Deprez

Op 14 januari 2021 overleed Hendrik Deprez thuis. Het bidprentje vermeldt: geboren te Roeselare op 16 december 1928 en er in de warmte van zijn huiselijk kring overleden... Hendrik was de echtgenoot van Klara Vermeulen. Hij werd 92 jaar.

Tot voor enkele jaren, hij was toen reeds 80+, was hij één van de vrijwilligers die in de Kokelaarstraat instond om één van de momenten voor zich te nemen waarop ons documentatiecentrum geopend was voor de zoeker. Hij heeft dit vele jaren gedaan. We blijven dan ook dankbaar voor zijn inzet gedurende al die jaren.

Aan Klara, zijn kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen bieden we onze oprechte deelneming aan.

Paula Vandenabeele

Paula Vandenabeele was geboren in Elverdinge op 1 april 1940 en stierf in Westrozebeke op 5 maart 2021. Ze was de echtgenote van Gilbert Vanrollegheem. Samen 'boerden' ze in Oostnieuwkerke. Toen Gilbert hiermee stopte, begon hij met zijn stamboom. Later werd hij één van de gewaardeerde vrijwilligers bij wat toen nog de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, afdeling Roeselare heette.

Aan Gilbert, haar kinderen en kleinkinderen, betuigen we onze deelneming bij dit afscheid.

John Goddeeris

We kennen John als voorzitter van de Gidsenkring Roeselare, tevens ondervoorzitter van de West-Vlaamse Gidsenkring. We hadden contact met hem, o.m. omdat we met de Gidsenkring en KGOGRO de jaarlijkse aperitiefbabbel organiseerden. Hij was beroepshalve leraar in de Vrije Middelbare School (VMS) Roeselare. John was geboren in Roeselare op 28 juni 1946 en stierf er op 24 februari 2021.

John deed ook genealogische opzoeken naar zijn roots en is auteur van tal van historische werken en artikels.

Aan Regina Cordy, zijn echtgenote, en aan zijn kinderen, bieden we onze deelneming aan namens Familiekunde Vlaanderen.

Koninklijk Besluit omtrent raadpleegbaarheid burgerlijke stand verschenen.

Op 30 maart verscheen het KB omtrent de nieuwe termijnen om de akten van de burgerlijke stand te raadplegen. De wet werd gestemd op 21 december 2018. Concreet: vroeger waren akten van de BS raadpleegbaar indien ze ouder waren dan 100 jaar. Voor recentere akten diende men een toelating van de voorzitter van de rechtbank van Eerste Aanleg voor te leggen om effectief die akten te mogen raadplegen. De nieuwe wet voorziet in volgende termijnen: 100 jaar voor geboorten, 75 jaar voor huwelijken en 50 jaar voor overlijdens. Hoe alles precies in elkaar zit, zullen we hier niet volledig neerpennen, je kunt alles lezen via volgende link van het rijksarchief:

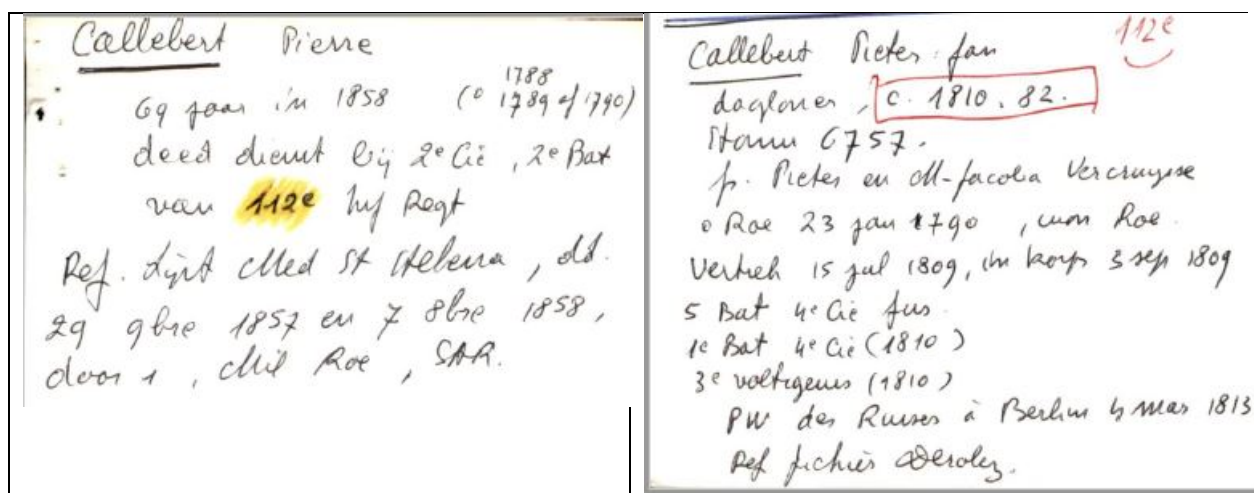
<http://arch.arch.be/index.php?l=nl&m=nieuws&r=alle-nieuwsberichten&a=2021-04-01-de-digitalisering-en-ontsluiting-van-de-burgerlijke-stand-een-langverwacht-koninklijk-besluit-en-nu>

Familiegeschiedenis.be.

Destijds werd de website www.familiegeschiedenis.be door Familiekunde Vlaanderen overgedragen aan Histories. De website was aan een update toe. Hoe die er vandaag uit ziet en hoe je er mee aan de slag kunt, dat kan je leren tijdens het online evenement van Histories. Wanneer? 16 april met als sprekers Annelies Coenen, Maarten Larmuseau, Peter Eyckerman, Luc Chalmet, Nadia Nsai en Diane De Keyzer. Alle info en inschrijven vind je via deze link: www.historiesvzw.be/vorming. Momenteel reeds volzet, maar je kan je op de wachtlijst plaatsen.

Roeselaarse 'soldaten van Napoleon'.

Nog steeds ontvangen we documentatie, meestal boeken, uit de collectie van wijlen onze ondervoorzitter, Edgard Seynaeve (1941-2018). Onlangs kwam onze afdeling in het bezit van zijn collectie fiches (982 !!!) waarop (waarschijnlijk alle) Roeselaarse soldaten van Napoleon werden genoteerd. Soms één fiche, soms meerdere voor éénzelfde persoon. Deze werden door ons bestuurslid Wim Debu reeds gescand en zullen digitaal raadpleegbaar zijn in ons documentatiecentrum zodra ze benoemd zijn (zoals de bidprentjes). Bij wijze van voorbeeld vind je hieronder dergelijke fiche (in 2 afbeeldingen).

Een overzicht van de parochieregisters van Passendale. Toestand in 1779

Werner Vermeersch

(N.v.d.r.: de parochieregisters zijn net als vele andere tijdens de Eerste Wereldoorlog verloren gegaan, enkel de dubbels vanaf 1752 zijn momenteel nog bewaard en raadpleegbaar).

Raadpleeg even : 'Oude parochieregisters Passendale', Doopakten film: 7/01/1779 - 25.12.1779, via deze link: https://search.arch.be/nl/zoeken-naar-archieven/zoekresultaat/inventaris/index/eaidid/BE-A0513_109981_108806_DUT/inventarisnr/I1099811088064657/level/file

Tussen het doopsel van 21.12.1779 en huwelijk 9.01.1779 maakte de pastoor volgende aantekeningen:

Specificasie van alle de registers der Doopsels, Houwelijken ende Dooden bevonden binnen de Kercke van Passchendaele

Ten eerste een register van doopsels beginnende 22 mei 1630 ende eyndigende den 17 february 1655

Nota dat in den selven register van achter begint den register der dooden van 't jaer 1651 3 7bris en eyndigt 't jaer 1667 14 maerte

2. een register der doopsels beginnende 1655 24 february ende eyndigt den 3 7bris 1690

3. en register der doopsels beginnende 't jaer 1690 7 7bris ende eyndigt 1705 23 december

Nota dat er bevonden is inden register een briefken gesepareert achter den register van twee doopsels ende een houwelijk 't eerste doopsel gegeven 1699 24 xbris en tweede doopsel 20 7bris 1703 ende 't houwelijk 24 xbris 1699 vernieuwt van eene persoon die syn abguratie hadde gedaen

4. een register van doopsels beginnende 1706 eersten januarius eyndigt 't jaer 1732 24 octobre

Achter den Selven register volgen noch vijf doopsels 't eerste van den jaere 1714 23 april, het tweede 1714 16 augustus ten selven jaere noch een doopsel van een vondeling item 1723 15 january noch een doopsel van een illegitim kind noch ten jaere 1732 11 april een doopsel de vader onbekant

5. een register van doopsels beginnende 1732 11 november en eyndigt 1761 21 december

Van achter den selven register volgen de doopsels van eenige illigitime kinderen beginnende ten jaere 1734 12 november en eyndigt ten jaere 1755 11 juny

Noch een register van illegitime kinderen beginnende 1759 2 february en eyndigt 1763 25 mey

6. een register van doopsels beginnende 1762 5 januarius ende eyndigt 1778 28 december

Ten eerste bevonden register van houwelijk beginnende ten jaere 1606 28 octobre e eyndigt 1653 7 julius

Nota van de jaere 1656 7 julius tot den jaere 1669 en is geen register bevonden van houwelijk

2. een register van houwelijk beginnende ten jaere 1669 29 januarius e eyndigt 1690 24 augustus

3. een register van houwelijk beginnende 1690 29 augustus en eyndigt 1756 16 november

4. een register van houwelijk beginnende van de jaere 1757 eersten february e eyndigt 1778 17 november

Hierboven is vermeld dat in den register van doopsels beginnende den 22 mey 1630 ende eindigende 17 februari 1655, van achter den selven begint den register der dooden van den jaere 1651 3 7bris ende eyndigt ten jaere 1667 14 maerte

Nota van 'jaere 1667 14 maerte tot t' jaer 1690 18 mey geen register van dooden bevonden en word

2. een register van dooden beginnende 18 mey 1690 e eyndigende 1757 3 december

3. een register van dooden beginnende ten jaere 1758 8 february ende eyndigt 1767 3 decembere

4. een register van dooden beginnende 1768 11 january e eindigt 1778 31 december

Tekent:P.J. Bonte, pastor in passchendale.

Beeldbank Kortrijk

Van Bart Schotte van het Erfgoeddepot ontvingen we net na het verschijnen van het vorig nummer van 't Stamboompje een mail om te wijzen op de mogelijkheden om heel wat online te raadplegen via de beeldbank Kortrijk. Ook ondervoorzitter Johan Roelstraete wees ons hierop. Bij wijze van voorbeeld vind je hieronder een link naar de bevolkingsregisters. Zeker de moeite om even uit te proberen.

[https://beeldbank.kortrijk.be/index.php/collection?&fa\[\]=dtag%3A%22root%3Ecategories_category%3Ebevolkingsregisters%22](https://beeldbank.kortrijk.be/index.php/collection?&fa[]=dtag%3A%22root%3Ecategories_category%3Ebevolkingsregisters%22)

Toegang tot het renteboek Moorslede 1752

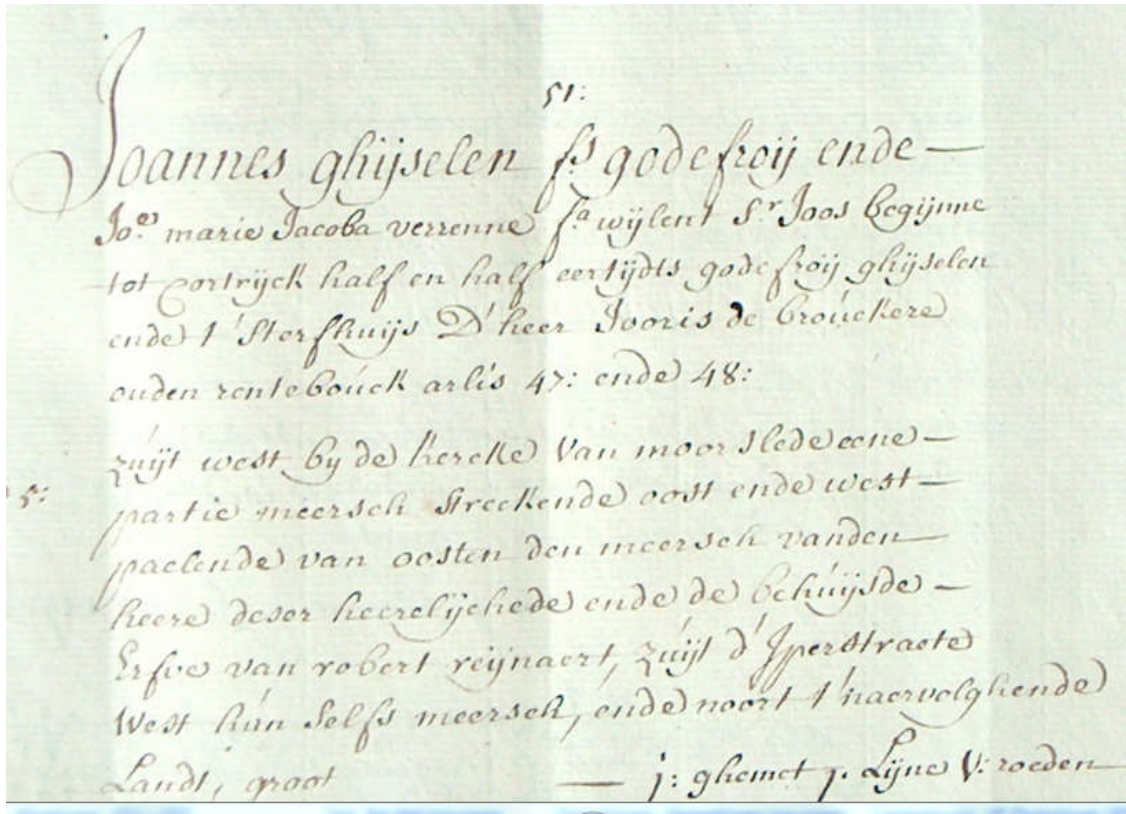
Jan Vanderhaeghe, ere-directeur van het Nationaal Studie- en Documentatiecentrum voor Familiegeschiedenis in Merksem (ons nationaal documentatiecentrum van Familiekunde Vlaanderen) heeft West-Vlaamse roots en zeker roots in Moorslede. Wie reeds opzoekingen deed in Moorslede, weet dat ook voor die lokaliteit de parochieregisters verloren gingen voor het Ancien Regiem, gelukkig zijn er ook de dubbels (net als hiervoor vermeld voor Passendale). En de klappers bevatten bij de dopen ook de namen van de ouders, wat toch een meerwaarde betekent. Jan Vanderhaeghe heeft de verdienste reeds een genealogisch vademecum te hebben samengesteld voor Moorslede. Zie hieronder de nummers van de werken die kunnen geraadpleegd worden in onze bibliotheek. Niet duidelijk ? Surf dan zelf eens naar <http://bib.familiekunde-vlaanderen.be/> en zoek op titel (bevat) Moorslede en auteur (bevat) Vanderhaeghe. Klik naarna op afdeling Mandel-Leie, je krijgt onderstaand resultaat:

Titel	Uitgavenvorm	plaats
Genealogisch vademecum - Moorslede : Aanvullingen en poorters te Passendale / VANDERHAEGHE, JAN - Eigen beheer, 1982.	boek	FVMandel-Leie 0323
Genealogisch vademecum Moorslede : Aanvullingen en poorters te Zonnebeke / VANDERHAEGHE, JAN VIANE-WATTEEUW, JAKLIEN. - Eigen beheer, 1984.	boek	FVMandel-Leie 0186
Genealogisch vademecum Moorslede : Aanvullingen en poorters te Zonnebeke / VANDERHAEGHE, JAN VIANE-WATTEEUW, JAKLIEN. - Eigen beheer, 1984.	boek	FVMandel-Leie 0325
Genealogisch vademecum - Moorslede / VANDERHAEGHE, JAN VIANE-WATTEEUW, JAKLIEN. - Eigen beheer, 1981.	boek	FVMandel-Leie 0324
Klapper op de 3 delen van het Genealogisch vademecum Moorslede. / VANDERHAEGHE, JAN - Kapellen : Eigen beheer, 1995.	boek	FVMandel-Leie 0706

Onze afdeling heeft van landboeken, renteboeken van plaatsen rond Roeselare heel wat digitale foto's ter beschikking. Destijds kocht onze erevoorzitter wijlen Lieven Spyckerelle een aantal archiefstukken (die na zijn overlijden werd gekocht door de heemkring van Dadizele, zie 't Stamboompje van vorig jaar) uit het archief van de familie de Croix. Eén ervan was het renteboek Moorslede anno 1752. Lieven vond het nuttig dat ons

documentatiecentrum een kopie had, daarom werden digitale foto's genomen, niet minder dan 1151 afbeeldingen, alleen al voor dit renteboek.

Jan Vanderhaeghe kreeg de foto's ter zijner beschikking in 2020 en in het voorjaar leverde hij een afgewerkte index af. We citeren Jan: 'elk artikel begint met een gecentreerd volgnummer, daaronder volgt de naam van de eigenaar(s) (renteplichtige(n)), gevolgd hoe het goed verkregen werd en wie de vorige eigenaars waren. Dit laatste kan 3 uitzonderlijk soms 4 generaties teruggaan. Zeker in het geval van Moorslede is dat méér dan interessant gezien de parochieregisters van voor 1752 vernietigd werden' ... Een paar voorbeelden:

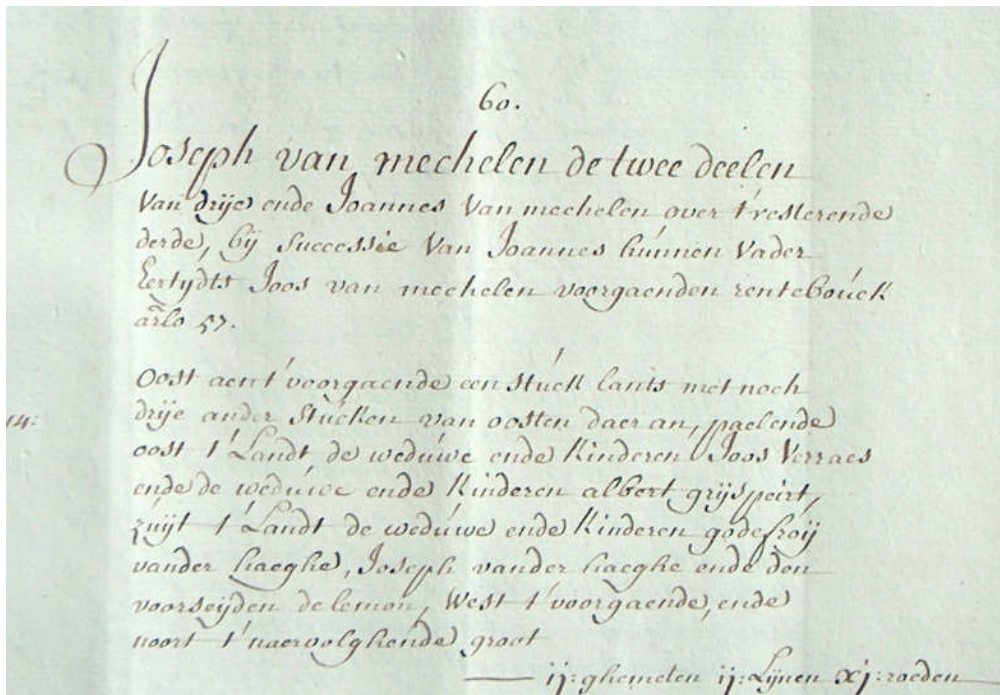

De index van Jan vermeldt voor de familienaam Ghijselen:

Ghijselen	Hubrecht	264, 443	0,2,98
Ghijselen fs Pieter	Valentijn	231, 239, 246, 247, 251, 252, 498	4,2,33
Ghijselen, de kinderen	Joos	264, 443	0,2,98
Ghijselen, fs Godefroij	Joannes	51, 53, 2293	2,0,17
Ghijselen, met sijne kinderen	Joannes	127, 154, 186, 191, 570, 573, 578, 580, 583, 584, 585, 597, 657, 1013, 1218, 1280, 1308, 1776, 1865, 1905, 1906, 1914, 2056	39,1,54

Voor de familienaam Van Mechelen in de index van Jan Vanderhaeghe, zei een voorbeeld op de volgende bladzijde:

Van Mechelen	Joseph	60, 61, 64, 65, 1313	
Van Mechelen	Joannes	60, 61, 64, 65, 1313	
Van Mechelen, d'hoirs	Joos	1043	0,2,44

De index (die niet enkel de namen bevat maar ook de toponiemen) zal te raadplegen zijn bij de foto's maar wie zich deze toegang wil aanschaffen kan dat door betaling van 5 euro op de rekening van FV Mandel-Leie BE41 4675 0229 7110 met vermelding publicatie 128 en lidnummer (**niet leden dienen 10 euro te betalen**). De index wordt dan per e-mail verstuurd, dus is het nodig dit ook te communiceren naar onze secretaris.

Oproep. Heb jij soms een interessant gegeven voor 't Stamboompje. Zaken die minder in een landelijk tijdschrift als Vlaamse Stam thuis horen maar toch een waarde hebben ten behoeve van de (plaatselijke) vorsers. Mail dit naar: wilfried.devoldere@skynet.be.

Hoe word ik lid van Familiekunde Vlaanderen?

Je stort gewoon het lidgeld (**37** euro als gewoon lid, **54** euro als steunend lid, **84** euro minimum als beschermend lid) op rekening 414-1171221-79 van FV Antwerpen-Merksem. (IBAN BE58 4141 1712 2179 BIC KREDBEBB) - Ieder lid ontvangt driemaandelijks het tijdschrift **VLAAMSE STAM**. De leden kunnen ook uitgaven en formulieren aan goedkopere tarieven verkrijgen. Laat ook liefst je e-mailadres weten aan onze secretaris Brigitte Willaert (mbritte.willaert@telenet.be)

Inhoud van dit nummer:

Activiteitenkalender Familiekunde Vlaanderen regio Mandel-Leie. – Erfgoeddag 2021.

Overlijdens.

Koninklijk Besluit inzake Burgerlijke Stand gepubliceerd.

Familiegeschiedenis.be.

Roeselaarse soldaten van Napoleon.

Een overzicht van de parochieregisters Passendale in 1779. (Werver Vermeersch)

Beeldbank Kortrijk.

Toegang tot het renteboek van Moorslede anno 1752. Publicatie Jan Vanderhaeghe.

tamboompje

Digitaal

49ste jaargang, nr. 3 - juli 2021

Wij genieten de steun van:

Familiekunde Vlaanderen vzw - stad Kortrijk - stad Roeselare - BIE Midwest

ACTIVITEITEN FAMILIEKUNDE VLAANDEREN REGIO MANDEL – LEIE

<http://fv-mandelleie.familiekunde-vlaanderen.be>

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/253211331521749/?fref=ts>

Voorzitter: Wilfried Devoldere,
Leeuwerikstraat 5, 8800 Roeselare.
E-post: wilfried.devoldere@skynet.be
Secretaris-penningmeester: Brigitte
Willaert, Mandellaan 415, 8800 Roeselare
E-post: mbritte.willaert@telenet.be
Contactpersoon Kortrijk: (ondervoorz.)
Johan Roelstraete, Kransvijver 41, 8501
Heule (tel. 056 32 42 34)
E-post: johan.roelstraete@telenet.be
Documentatiecentrum: Sint-Eloois-
Winkelsestraat 5, 8800 Oekene-Roeselare.

Openingstijden:

(anders in juli en augustus)

- 1ste zondag v.d. maand van 9 tot 12 uur;
- 2de zaterdag van de maand: 13.30 u tot 17 uur;
- 2de dinsdag v.d. maand van 13.30 tot 17 uur;
- 3de maandag v.d. maand van 17.30 u tot 21 uur.

Ons documentatiecentrum is geopend op volgende data, er dient echter een afspraak gemaakt en iedere bezoeker wordt verondersteld het tijdelijk reglement na te leven.

We vragen telkens te reserveren bij de persoon die van dienst is op het ogenblik dat je opzoeken wil komen doen.

In juli en augustus is dat op de volgende **namiddagen van 14 tot 17 uur:**

Dinsdag 13 juli o.l.v. Marc Vandenberghe;

Maandag 19 juli o.l.v. Rudy Popelier;

Zaterdag 31 juli o.l.v. Rudy Popelier;

Maandag 2 augustus o.l.v. Bernard Bruggeman;

Dinsdag 10 augustus o.l.v. Marc Vandenberghe.

Zaterdag 14 augustus o.l.v. Johan Bogaert.

Vanaf september gelden opnieuw de gebruikelijke openingstijden:

Zondag 5 september o.l.v. Rudy Popelier (9 tot 12 uur)

- **Zaterdag 11 september** o.l.v. Johan Bogaert (13.30 tot 17 uur)

- **Dinsdag 14 september** o.l.v. Marc Vandenberghe (13.30 tot 17 uur)

- **Maandag 20 september** o.l.v. Bernard Bruggeman (17.30 tot 21 uur)

Reserveren via mail naar de verantwoordelijke van dienst:

bogaert.johan@skynet.be

bern.bruggeman@skynet.be

rudy.popelier@skynet.be

marc.vdberghe@telenet.be

REGLEMENT EN MAATREGELEN COVID-19.

- Het aantal bezoekers wordt beperkt tot 4.
- Mondmasker verplicht – wie het zijne vergat is verplicht er te plaatse een aan te kopen.
- Ten laatste 2 dagen vooraf uw bezoek aanvragen bij de leeszaalverantwoordelijke van dienst.
- Bij aankomst gebruikt de bezoeker de ontsmettingsgel.
- Iedereen houdt afstand.
- De zaalverantwoordelijke neemt eventuele fotokopieën.
- Hij haalt ook het materiaal zelf uit voor de bezoeker, De geconsulteerde documenten kunnen die dag niet meer geraadpleegd worden door een andere bezoeker.
- De bidprentjes mogen enkel geconsulteerd worden met handschoenen.
- Er zijn slechts 2 laptops beschikbaar (op afstand). Het klavier wordt telkens bedekt met plasticfolie.
- Er kan geen drank aangekocht worden.
- Gebruik van de toiletten: in ieder toilet staat ontsmettingspray om na gebruik het toilet te reinigen (wil de zaalverantwoordelijke verwittigen). Om de handen af te drogen na wasbeurt is er keukenrol aanwezig. Er wordt de gebruiker attent op gemaakt via een geafficheerd bericht om het toilet te ontsmetten.

55ste NATIONAAL CONGRES FAMILIEKUNDE VLAANDEREN 19 MAART 2022 IN LIER

Na drie jaar is het eindelijk weer zo ver: we kunnen een nationaal congres inrichten waarop we elkaar opnieuw in alle vrijheid kunnen ontmoeten. Omdat het de beurt is aan de provincie Antwerpen om de organisatie op zich te nemen, koos het bestuur voor samenwerking met onze regionale afdeling Mechelen en de stad Lier als congreslocatie.

Vredeberg (Marc Van den Cloot)

Het congres is ingepland op **zaterdag 19 maart 2022** in de mooie provinciestad Lier met als leidraad *De Groten van Lier*. Wie kent niet schrijver Felix Timmermans, klokkenmaker Louis Zimmer en schilder baron Isidoor Opsomer, om er maar enkelen te noemen? Bovendien speelde Lier een niet onbelangrijke rol in onze Bourgondische en Habsburgse geschiedenis. We kozen voor echte historische locaties: de zaal Vredeberg, een voormalige kloosterkerk, voor de voordrachten. In het vlakbij gelegen hotel-restaurant Hof van Aragon vinden het onthaal en de standen een plaats. Hier brachten Filips de Schone en Joanna van Castilië, de ouders van keizer Karel V, hun huwelijksnacht door. Voordien waren ze in de monumentale Sint-Gummaruskerk getrouwd.

Het programma oogt gedeeltelijk klassiek met twee voordrachten in de voormiddag:

De Groten van Lier door historicus *Luc Ceulemans*, voorzitter van het Liers Genootschap voor Geschiedenis.

Het Lierse stadsarchief door archivaris *Els Michielsens*.

Na de middagpauze volgt nog één voordracht:

Het Bourgondisch-Habsburgse Lier door historicus *Luc Van den Berghe*.

Daarna is er voldoende tijd om bij de standhouders te gaan snuffelen en om op eigen tempo een aantal Lierse bezienswaardigheden te bezoeken. De standen zijn ook de hele dag gratis toegankelijk voor het publiek om het met familiegeschiedenis en Familiekunde Vlaanderen te laten kennismaken.

Daarna volgt om 17 uur een (nog officieel te bevestigen) ontvangst op het oude stadhuis, eertijds lakenhalle, waar we de burgemeester zijn kwartierstaat overhandigen. Wie inschreef voor het afsluitend banket kan daarna opnieuw aanschuiven in het Hof van Aragon.

In het laatste nummer van *Vlaamse Stam* (nr. 4/2021) publiceren we het gedetailleerd programma en de inschrijvingsmodaliteiten. In de zaal Vredeberg is slechts plaats voor een 240-tal personen. Tijdig inschrijven is dus de boodschap. Lier is ook een belangrijk toeristisch centrum. Wie een overnachting wenst, kan dan ook beter tijdig reserveren.

Hof van Aragon (foto Marc Van den Clout)

Oproep. Heb jij soms een interessant gegeven voor 't Stamboompje. Zaken die minder in een landelijk tijdschrift als *Vlaamse Stam* thuis horen maar toch een waarde hebben ten behoeve van de (plaatselijke) vorsers. Mail dit naar: wilfried.devoldere@skynet.be.

Hoe word ik lid van Familiekunde Vlaanderen?

Je stort gewoon het lidgeld (**37** euro als gewoon lid, **54** euro als steunend lid, **84** euro minimum als beschermend lid) op de rekening van Familiekunde Vlaanderen, Van Heybeeckstraat 3, Merksem. (IBAN BE58 4141 1712 2179 BIC KREDBEBB) - Ieder lid ontvangt driemaandelijks het tijdschrift **VLAAMSE STAM**. De leden kunnen ook uitgaven en formulieren aan goedkopere tarieven verkrijgen. Laat ook liefst je e-mailadres weten aan onze secretaris Brigitte Willaert (mbrigitte.willaert@telenet.be)

Inhoud van dit nummer:

Activiteitenkalender Familiekunde Vlaanderen regio Mandel-Leie.

Reglement en maatregelen in het kader van COVID-19.

Aankondiging 55ste Nationaal Congres voor Familiekunde, 19 maart 2022

In het kader van de COVID problemen plannen we pas tijdens de tweede helft van september eventuele activiteiten voor het najaar.

S tamboompje

Digitaal

49ste jaargang, nr. 4 - oktober 2021

Wij genieten de steun van:

Familiekunde Vlaanderen vzw - stad Kortrijk - stad Roeselare - BIE Midwest

ACTIVITEITEN FAMILIEKUNDE VLAANDEREN REGIO MANDEL – LEIE

<http://fv-mandelleie.familiekunde-vlaanderen.be>

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/253211331521749/?fref=ts>

Voorzitter: Wilfried Devoldere,
Leeuwerikstraat 5, 8800 Roeselare.
E-post: wilfried.devoldere@skynet.be
Secretaris-penningmeester: Brigitte
Willaert, Mandellaan 415, 8800 Roeselare
E-post: mbrigitte.willaert@telenet.be
Contactpersoon Kortrijk: (ondervoorz.)
Johan Roelstraete, Kransvijver 41, 8501
Heule (tel. 056 32 42 34)
E-post: johan.roelstraete@telenet.be
Documentatiecentrum: Sint-Eloois-
Winkelsestraat 5, 8800 Oekene-Roeselare.

Openingstijden:

(anders in juli en augustus)

- 1ste zondag v.d. maand van 9 tot 12 uur;
- 2de zaterdag van de maand: 13.30 u tot 17 uur;
- 2de dinsdag v.d. maand van 13.30 tot 17 uur;
- 3de maandag v.d. maand van 17.30 u tot 21 uur.

Ons documentatiecentrum is geopend op volgende data:

- Zondag 3 oktober** o.l.v. Bernard Bruggeman (9 tot 12 uur)
- **Zaterdag 9 oktober** o.l.v. Johan Bogaert (13.30 tot 17 uur)
- **Dinsdag 12 oktober** o.l.v. Marc Vandenberghe (13.30 tot 17 uur)
- **Maandag 18 oktober** o.l.v. Rudy Popelier(17.30 tot 21 uur)

- Zondag 7 november** o.l.v. Bernard Bruggeman (9 tot 12 uur)
- **Dinsdag 9 november** o.l.v. Marc Vandenberghe (13.30 tot 17 uur)
- **Zaterdag 13 november** o.l.v. Johan Bogaert (13.30 tot 17 uur)
- **Maandag 22 november** o.l.v. Rudy Popelier(17.30 tot 21 uur)

- Zondag 5 december** o.l.v. Rudy Popelier (9 tot 12 uur)
- **Zaterdag 11 december** o.l.v. Johan Bogaert (13.30 tot 17 uur)
- **Dinsdag 14 december** o.l.v. Marc Vandenberghe (13.30 tot 17 uur)
- **Maandag 20 december** o.l.v. Rudy Popelier(17.30 tot 21 uur)

Verneem ook alles over de andere activiteiten in dit Stamboompje !

ONTMOETINGSMOMENT NIEUWE LEDEN – 3 NOVEMBER

We hadden vorig jaar een dergelijk ontmoetingsmoment gepland eind oktober/begin november. Maar toen kwam de nieuwe lock-down... Maar uitstel is geen afstel. Daarom zullen alle nieuwe leden van vorig en dit jaar een mail ontvangen van onze secretaris Brigitte Willaert. Ben je nieuw lid, noteer alvast 3 november. We voorzien 2 momenten: eentje om 14.30 uur en een om 18 uur. Een aantal bestuursleden zal jullie bij een welkomstdrankje uitleg geven over onze werking. Ben je nog niet echt thuis in online opzoeken, we helpen je graag met info. Eventuele vragen kunnen ook vooraf bezorgd via mail aan de voorzitter (wilfried.devoldere@skynet.be).

BEZOEK IN OOSTENDE AAN HET WEST-VLAAMS PROVINCIAAL DOCUMENTATIECENTRUM VAN FAMILIEKUNDE VLAANDEREN

Op vrijdag 3 december brengen we een bezoek aan het West-Vlaams Documentatiecentrum voor Familiekunde in Oostende. Afspraak aldaar om 14.30 uur. Adres: Kan. Dr. L. Colensstraat 6, Oostende. We krijgen er een rondleiding en uitleg door de voorzitter Bernard Legrand. In ons documentatiecentrum in Oekene valt heel wat te raadplegen maar het hoeft niet gezegd dat het provinciaal documentatiecentrum in Oostende nog meer te bieden heeft. Graag inschrijven bij onze secretaris Brigitte Willaert (mbritte.willaert@telenet.be).

LEZINGEN IN KORTRIJK - VERBAAL VERHAAL - Najaar 2021

Zondag 10 oktober 2021 om 10:30 uur

De Belgische adel binnenstebuiten. Lezing door Geert Gruyaert

De adel: waar woonden zij, wat deden zij of wie waren zij? Na een historische schets en een verklaring van de diverse “soorten” adel, gaan wij op deze lezing dieper in op het dagelijkse leven van de edellieden en hun personeel. Er wordt stil gestaan bij de heraldiek (wapenkunde), de jacht, de zomerverblijven, de gebruiken en het patrimonium.

Locatie : Dakcafé Stadhuis, Papenstraat, 8500 Kortrijk

Organisatie Davidsfonds ism Erfgoedplatform

Maandag 8 november 2021 om 19 uur

Lezing Peter Jonnaert: Bauhaus

Het is een eeuw geleden dat in het Duitse Weimar het Bauhaus werd opgericht door Walter Gropius. Ook al heeft deze stroming slechts 14 jaar bestaan, in die korte tijd heeft ze een rol van doorslaggevende betekenis gespeeld in de kunst en vormgeving van de 20ste eeuw.

Kunsthistoricus Peter Jonnaert vertelt het complexe verhaal van de ontstaansgeschiedenis en evolutie van het Bauhaus in Weimar, Dessau en Berlijn tussen 1919 en 1933 in Duitsland, aangevuld met voorbeelden van het moderne bouwen in België.

Locatie: Kortrijk 1302 Auditorium, Begijnhofpark Kortrijk.

Organisatie Gidsenkring Kortrijk ism Ergoedplatform

Donderdag 9 december 2021 om 19 uur

Lezing Dr. Lisa Demets: De ambities van een politieke familie. De Breydels, politiek en geschiedschrijving in de vijftiende eeuw.

Al in de middeleeuwen stond de herinnering aan 1302 al op de politieke agenda. Talrijke prominente families uit de Vlaamse steden verbonden hun naam aan een (al dan niet fictieve) rol in het Frans-Vlaamse conflict. De meest succesvolle was de Brugse familie Breydel. Lisa Demets gaat dieper in op de politieke carrière van de familie Breydel in de vijftiende eeuw, de

relatie tussen kroniekschrijving en politiek en hoe de beeldvorming over 1302 hier een sleutelrol in speelde.

Locatie : Dakcafé Stadhuis, Papenstraat, 8500 Kortrijk.

Organisatie De Leiegouw ism Erfgoedplatform

Noteer alvast **10 maart**, dan volgt een lezing (organisatie Familiekunde Vlaanderen, regio Mandel-Leie) over de familie Ghellinck.

NOTEER OOK REEDS DE DATUM VAN ONZE JAARLIJKSE APERITIEFBABBEL: zondagochtend 20 februari. **Een vrolijke geschiedenis van onze persoonlijke hygiëne.**

Vergeet ook de West-Vlaamse ontmoetingsdag niet !!!!

BIDPRENTJES EN ROUWBRIEVEN IN ONS DOCUMENTATIECENTRUM

Onze vrijwilligers zijn volop bezig met het scannen en benoemen van onze verzameling bidprentjes. Momenteel zijn er 95000 gescand. Ook de letters A tot en met D uit de 'collectie Slosse' zijn gescand.

Een kleine vergelijking in verband met scans van bidprentjes en rouwbrieven. Begin januari 2020 noteerden we een totaal van 383850 exemplaren. Ondertussen (begin september 2021) is dit aantal opgelopen tot 528030; De namen kunnen jullie vinden via onze website:

<http://fv-mandelleie.familiekunde-vlaanderen.be/lokaal.html>.

Een aantal vrijwilligers is aan de slag om de rouwbrieven te inventariseren. Naast iedere familienaam en voornaam kan je geboorte- en overlijdensdata vinden en naam van de map die je dient te consulteren bij je eerstvolgende bezoek. Zo ben je zeker of een rouwbrief al dan niet aanwezig is in het documentatiecentrum. Het is ook mogelijk voor wie een verre verplaatsing dient te doen om een fotokopie te vragen van een of meerdere rouwbrieven en deze via mail te laten bezorgen. De kopies kosten voor leden 0,30 euro per stuk, voor niet-leden 0,50 euro per stuk. Per schijf van 20 stuks komt daar 1,5 euro werkingskosten bij. Gelieve er rekening mee te houden dat de werkgroep die zich hiermee bezig houdt maandelijks samenkomt. Even geduld dus.

 Aanvraag kan eenvoudig via een mailtje aan ons bestuurslid [Marc Vandenbergh](mailto:Marc.Vandenbergh@familiekunde-vlaanderen.be)

Bij aanvragen van fotokopies gelieve uw adres en voor leden uw lidnummer te vermelden, dit om een zo vlug mogelijke afhandeling van uw aanvraag te kunnen verzekeren.

Oproep. Heb jij soms een interessant gegeven voor 't Stamboompje. Zaken die minder in een landelijk tijdschrift als Vlaamse Stam thuis horen maar toch een waarde hebben ten behoeve van de (plaatselijke) vorsers. Mail dit naar: wilfried.devoldere@skynet.be.

Hoe word ik lid van Familiekunde Vlaanderen?

Je stort gewoon het lidgeld (**37** euro als gewoon lid, **54** euro als steunend lid, **84** euro minimum als beschermend lid) op de rekening van Familiekunde Vlaanderen, Van Heybeeckstraat 3, Merksem. (IBAN BE58 4141 1712 2179 BIC KREDBEBB) - Ieder lid ontvangt driemaandelijks het tijdschrift **VLAAMSE STAM**. De leden kunnen ook uitgaven en formulieren aan goedkopere tarieven verkrijgen. Laat ook liefst je e-mailadres weten aan onze secretaris Brigitte Willaert (mbritgitte.willaert@telenet.be)

Familiekunde Vlaanderen
Provincie West-Vlaanderen vzw

48ste West-Vlaamse Ontmoetingsdag

Roeselare – zaterdag 20 november 2021

De jaarlijkse ontmoetingsdag van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde Provinciale afdeling West-Vlaanderen vindt dit jaar plaats op zaterdag 20 november 2021 in De Zilverlink (grote zaal), Meensesteenweg 412, 8800 Roeselare-Rumbeke.

9.30 tot 12.30 u.: BOEKENBEURS

Er is een ruime keuze aan de talrijke stands: genealogische werken, formulieren, e. d. Tevens is er gelegenheid tot contact met andere vorsers. De aanwezigen kunnen eveneens gegevens uitwisselen.

12.45 u.: MIDDAGMAAL

Het middagmaal vindt dit jaar opnieuw plaats in restaurant **SUURPLAS**, Polenplein 7 in Roeselare. Er is parking op het Polenplein zelf. (**Betalend.**)

We reserveerden 30 plaatsen, tijdig inschrijven bij de provinciale secretaris is dus de boodschap (N. Boussemaere, Bloemendale 6, 8904 Boezinge. Tel. 057 42 29 85 of via e-mail: noel.boussemaere@skynet.be.) Kostprijs: 26 EUR per persoon, inbegrepen tomatensoep, hoofdgerecht en één koffie. Iedereen kiest zelf aperitief of drank.

Wil wel je keuze qua hoofdgerecht vooraf kenbaar maken, samen met je inschrijving tegen ten laatste 15 november (betaling kan de dag zelf tot ten laatste 11 uur). Je kunt kiezen uit volgende hoofdgerechten: 1/ kalkoenfilet, 2/ trio van kaas-, parma- en garnaalkroketten, 3/ zeebarbeel, 4/ scampi met tuinkruiden en Ricard. Wil voldoende euromunten of kleine eurobiljetten meebrengen voor betaling van de drank. De prijs is ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar.

Opgelet: er is voldoende mogelijkheid tot parkeren in de voormiddag (gratis). Op zaterdag is het betalend parkeren, dit ter info voor wie deelneemt aan de maaltijd.